

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Johanna Mäkinen

MUSIIKKI PÄIVÄKODISSA

Sosiaali- ja terveysala
2012

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Johanna Mäkinen
Opinnäytetyön nimi	Musiikki päiväkodissa
Vuosi	2012
Kieli	suomi
Sivumäärä	51 + 5 liitettä
Ohjaaja	Hans Frantz

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kuinka paljon musiikkia painotetaan Suomen päiväkodeissa. Tarkoituksena oli myös selvittää miten päiväkodit hyödyntävät musiikkia ja näkevätkö he musiikin tärkeänä osana varhaiskasvatusta. Tutkimukseen on valittu päiväkoteja neljältä eri paikkakunnalta. Paikkakunnat sijaitsevat Lapissa, Savossa, Pohjanmaalla ja Pirkanmaalla. Havaittavissa oli myös eroja paikkakuntien välillä.

Tutkimus oli kvantitatiivisesti painottunut, mutta sisältää myös kvalitatiivista analysoimista. Tutkimuksen tiedot on kerätty kyselyn avulla, joka oli puolistrukturoitu. Kysely toteutettiin e-lomakkeena, jossa oli yhdeksän monivalintakysymystä ja kolme avointa kysymystä. Kyselyyn vastasi päiväkodinjohtajat.

Tutkimustulokset osoittivat, että kaikissa päiväkodeissa musiikki oli osa varhaiskasvatusta, mutta useammassa päiväkodissa erityistä painoa ei musiikille kuitenkaan ollut. Lapsilla oli kuitenkin mahdollisuus tutustua musiikkiin esimerkiksi yhteisten musiikkihetkien ja soittimien kautta. Musiikkihetkiä pidettiin enemmän lapsiryhmien kesken kuin koko päiväkodin kesken. Harvassa päiväkodissa kävi jokin ulkopuolinen taho pitämässä musiikkihetkiä, pääosin niiden veto oli työntekijän vastuulla. Päiväkodeista osalla oli jokin tietty vastuuhenkilö musiikillisiin hetkiin ja joillakin se vaihteli ryhmästä riippuen. Kaikki päiväkodit pitivät musiikkia tärkeänä osana päiväkodissa ja osa heistä käyttikin musiikkia hyväkseen monipuolisesti, esimerkiksi opetustilanteissa, lepoaikaissa, ryhmäytymis- ja kokoontumistilanteissa, odottelutilanteissa ja rauhoittumistilanteissa. Päiväkodit näkivät, että musiikkia voi käyttää varhaiskasvatuksessa hyödyksi kaikessa arkeen liittyvissä asioissa.

ABSTRACT

Author	Johanna Mäkinen
Title	Music in Day Care Centers
Year	2012
Language	Finnish
Pages	51 + 5 Appendices
Name of Supervisor	Hans Frantz

The purpose of this bachelor's thesis was to find out how much music is emphasized in Finnish day-care centers. A further purpose was to find out how much day-care centers use music and if they consider music as an important part of the early childhood education. Day-care centers from 4 different municipalities have been chosen for the study. The municipalities are located in Lapland, Savonia, Ostrobothnia and Pirkanmaa. There were also differences between the municipalities.

This research was mainly quantitative but it has also qualitative parts. The material was collected using a questionnaire which was semi-structured. The questionnaire was in e-form and it had nine multiple-choice questions and three open-ended questions. The questionnaire was answered by day-care centre managers.

The results of this research indicated that in all day-care centers music was a part of the early childhood education but in most day care centers it did not have any special emphasis.

All the children had though a possibility to get acquainted with music eg. through singing and playing together and through musical instruments. This was done more in small groups than together with the whole day care centre and most often there was no person from outside the daycare centre or any tutor doing this. The groups were held by the day care centre employees. Music was considered important in all day care centers and music was used in many ways and situations eg. when resting or waiting, when trying to calm everyone down etc. The general opinion in the day care centers was that music can be used in all activities of daily life.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1 JOHDANTO	4
2 MITÄ MUSIIKKI ON?.....	5
2.1 Musiikin historia.....	5
2.2 Musiikki kulttuurissa	7
3 MUSIIKKI JA LAPSI.....	9
3.1 Musiikki varhaiskasvatuksessa.....	9
3.2 Musikaalisuus	10
3.3 Musiikki raskausaikana	12
4 MUSIIKKI TYÖVÄLINEENÄ PÄIVÄKODISSA.....	14
4.1 Musiikkikasvatus	14
4.2 Musiikillinen toiminta	16
4.3 Musiikkituokiot	17
4.4 Musiikkikasvatuksen metodeja	18
5 MUSIIKIN VAIKUTUKSET LAPSEEN	21
5.1 Puhe ja kieli	21
5.2 Motoriikka	22
5.3 Minä ja maailmankuva	23
6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS	25
6.1 Tutkimuksen lähtökohta	25
6.2 Tutkimuksen kohderyhmä	25
6.3 Tutkimuksessa käytetyt menetelmät.....	26
6.4 Aineiston keruu	27
6.5 Aineiston käsittely ja luotettavuus.....	28
7 TUTKIMUSTULOKSET	31

7.1 Taustatietoa vastanneista päiväkodeista	31
7.2 Koko päiväkotia koskevat kysymykset	31
7.2.1 "Kuuleeko päiväkodissanne musiikkia päivittäin?"	32
7.2.2 "Onko päiväkodillanne jokin yhteinen musiikkihetki tietyn väliajoin?"	33
7.2.3 "Käykö päiväkodissanne tietyn väliajoin jokin ulkopuolinen taho pitämässä musiikkiin liittyvää toimintaa?"	35
7.2.4 "Onko lapsilla mahdollisuus tuoda päiväkotiin omaa musiikkiaan?" ...	36
7.2.5 "Onko lapsilla mahdollisuus tutustua päiväkodissanne erilaisiin soittimiin?"	37
7.3 Lapsiryhmää koskevat kysymykset	38
7.3.1 "Pidetäänkö lapsiryhmissänne yhteisiä musiikkihetkiä tietyn väliajoin?"	38
7.3.2 "Keskimäärin kuinka usein yhteisiä musiikkihetkiä pidetään?"	39
7.3.3 "Vaihteleeke musiikin painotus lapsiryhmienne välillä?"	40
7.3.4 "Onko lapsiryhmissänne jokin tietty henkilö (henkilökunnan jäsen), joka ottaa tietoisesti vastuun musiikkiin liittyvistä hetkistä?"	41
7.3.5 "Onko joitain tiettyjä perinteisiä musiikkileikkejä, jotka päiväkodissanne opetetaan aina uudelle lapsiryhmälle?"	42
7.4 Avoimet kysymykset	43
7.4.1 Musiikin tärkeys ja painotus varhaiskasvatuksessa	43
7.4.2 Musiikin hyväksi käyttäminen tietyissä tilanteissa	44
7.4.3 Miten tai missä tilanteissa päiväkodit voisivat hyödyntää musiikkia parhaiten?	46
8 JOHTOPÄÄTÖKSET	48
9 POHDINTA	51
LÄHTEET	52

KUVIO- JA TAULUKKOLUETTELO

Kuvio 1. Vastanneiden päiväkotien määrä. s.31

Kuvio 2. ”Kuuleeko päiväkodissanne musiikkia päivittäin?” s.32

Kuvio 3. Koko päiväkodin yhteiset musiikkihetket. s.33

Kuvio 4. Kuinka usein koko päiväkoti pitää yhteisiä musiikkihetkiä s.34

Kuvio 5. Ulkopuolisen tahon pitämät musiikkihetket. s.35

Kuvio 6. ”Onko lapsilla mahdollisuus tuoda päiväkotiin omaa musiikkiaan? ” s.36

Kuvio 7. Lasten mahdollisuus tutustua erilaisiin soittimiin. s.37

Kuvio 8. Lapsiryhmien yhteiset musiikkihetket. s.38

Kuvio 9. Musiikin painotus lapsiryhmissä. s.40

Kuvio 10. Vastuhenkilö musiikillisissa hetkissä lapsiryhmissä. s.41

Kuvio 11. Perinteiset musiikkileikit päiväkodeissa. s.42

Taulukko 1. Päiväkotien vastaukset aluekohtaisesti. s.34

Taulukko 2. Musiikkihetkien määrä kaupunki ja kuntakohtaisesti. s.39

Taulukko 3. Nähdäänkö musiikki tärkeänä osana varhaiskasvatusta, vastauksia teemoittain. s.43

Taulukko 4. Musiikin hyväksi käyttäminen tietyissä tilanteissa. s.45

Taulukko 5. Missä tilanteissa päiväkodit voisivat eniten hyödyntää musiikkia.
s.46

LIITELUETTELO

LIITE 1. Tutkimuslupa-anomus

LIITE 2. Tutkimuslupa-anomus

LIITE 3. Tutkimuslupa-anomus

LIITE 4. Tutkimuslupa-anomus

LIITE 5. Kyselylomake

1 JOHDANTO

Tavoitteenani oli lähteä tutkimaan, että kuinka paljon musiikkia painotetaan Suomen eri päiväkodeissa. Miten päiväkodit hyödyntävät musiikkia ja näkevätkö he musiikin tärkeänä osana lapsen kasvussa? Tutkimuskohteenani on päiväkoteja neljästä eri kunnasta. Kunnat sijaitsevat ympäri Suomea, joten havaittavissa voi olla myös alueellisia eroja.

Valitsin aiheen siksi, että musiikilla on aina ollut tärkeä osa elämässäni, vaikka en itseäni kovin musikaalisena pidäkään. Musiikki on ollut läsnä elämässäni jo pienestä pitäen ja ainakin itse olen kokenut saavani siitä itselleni paljon. Lapsena pidin päiväkodissa eniten tilanteista joissa käytettiin musiikkia; laulettiin, tanssittiin tai soitettiin eri välineitä.

Nykypäivänä musiikilla on iso rooli arjessamme, vaikka emme sitä aina itse huomaisikaan. Musiikkia kuulet nykyään monissa paikoissa missä liikut, esimerkiksi kaupoissa, linja-autoissa, ruokapaikoissa, ostoskeskuksissa ja joskus jopa hisseissä. Musiikkia voi myös työssään käyttää hyväkseen konkreettisesti, ja se onkin hyvä apuväline päiväkodissa. Lastentarhanopettaja pystyy käyttämään musiikkia hyväkseen monessa tilanteessa päivittäin.

Musiikin sanotaan vaikuttavan ihmiseen monella tasolla, niin fyysisellä, psyykkisellä kuin sosiaalisellakin Musiikilla on monia positiivisia vaikutuksia ja sen vuoksi sitä suositellaankin lasten kanssa käytettäväksi. Toivon tämän opinnäytetyön myös tuovan päiväkodin työntekijöille lisäkipinää ja ideoita käyttää musiikkia työssään apuvälineenä. Toivon myös päiväkotien miettivän voisiko musiikin painotusta heillä vielä lisätä.

2 MITÄ MUSIIKKI ON?

Musiikki ympäröi meitä nykyään joka puolella. On vaikea sulkea kaikkia radioita ja valita itselleen sopivaa musiikkia sillä kuulemme musiikkia tahtomattakin. Esimerkiksi tavarataloissa, julkisissa kulkuneuvoissa ja jopa yritysten puhelinvaihteissa soi musiikki. (Hongisto-Åberg, Lindeberg-Piiroinen & Mäkinen 1998, 8.) Mutta mitä musiikki on? Tätä kysymystä on kysytty jo kautta aikojen. Vastausta kuitenkin tähän kysymykseen ei ole saatu. Kysymykseen on tänä päivänä täysin mahdotonta vastata, koska musiikin tarjonta on nykyisin niin moninaista. Musiikista on vaikeaa puhua yhtenä ilmiönä, koska musiikin lajeja on niin paljon. Musiikista ilmenee kuitenkin joitakin käsityksiä sen olemuksesta ja tarkoituksesta. (Nordström 1997, 7.) Seuraavissa kappaleissa perehdytään näihin olemuksiin ja tarkoituksiin musiikin historian ja kulttuurin kautta.

2.1 Musiikin historia

Tuulen puhaltaessa ruohikossa ja taittuneesta ruo'osta tullessa puhallussoitin, syntyi sävel. Silloin ehkä huomattiin, että näin voi syntyä erilaisia säveliä. Linnut lauloivat puissa, ja monet äänet täyttivät ilman. Pidettiin ehkä jännittävänä jäljitellä näitä sävelmiä. Musiikki syntyy aivoissa, tietoisesti tai tiedostamatta. Musiikin syntyessä tietoisesti se syntyy ajattelemalla. Ajatuksien ollessa järjestyksessä, on vain kirjoitettava ne säveliksi, olipa kyseessä sitten kokoillan ooppera tai pieni laulu. (Nordström 1997, 26-27.)

Sana musiikki perustuu kreikan kielen sanaan ”mousike”, joka tarkoittaa ”muusien taidetta”. Antiikin ”Mousike” sanalla oli kuitenkin laajempi merkitys mitä musiikki sanalla, sillä siihen liittyi musiikki, runous ja tanssi. (Bojner-Horwitz & Bojner 2007, 19.) Muusia kutsuttiin antiikin jumalaolentoiksi. Antiikin aikaan musiikilla oli kaksi tehtävää. Ylemmille yhteiskuntaluokille musiikin harjoittaminen oli sielun kehittämistä, kun taas ne jotka harjoittivat musiikkia ammatikseen, kuuluivat alempiin yhteiskuntaluokkiin. Musiikin teoriaa

ja muutenkin taiteesta keskustelua pidettiin hienompana kuin musiikin esittämistä muille. Kreikkalaiset uskoivat, että musiikki vaikutti ihmisiin sekä muutti heitä. Kreikkalaisen siveysopin mukaan uskottiin, että musiikki itsessään sisältää tunnetilan, joka välittyy kuulijaan. Musiikkia voitiin myös siis käyttää opetustarkoituksiin, ja Platon ajatteli musiikin auttavan hyvän valtion toteuttamisessa. Aristoteles taas ajatteli, että musiikki on ihmiselle itseisarvo. Se olisi sidoksissa ihmisen kehitykseen. Hän näki, että musiikki oli välttämätön osatekijä ihmisen täydellisen kehityksen kannalta. (Nordström 1997, 8-9.)

Keskiajalla syntyi musiikkinäkemykset, joka oli kolmijakoinen. Se oli vastineena Pyhälle kolminaisuudelle. Tämä vaikutti ajatteluun noin tuhatvuotisen ajan. Nämä kolme musiikinlajia olivat; *Musica mundana*, maailmankaikkeuden ja tähtien musiikki ts. universumin järjestys ja harmonia, *Musica humana*, ihmisen sielun harmonia ts. hyveellisen sielun ja terveen ruumiin musiikki sekä *Musica instrumentalis*, soiva musiikki. (Nordström 1997, 9.)

Kiinnostus musiikin harjoittamiseen ja säveltämiseen kasvoi Renessanssin aikana 1400–1500-luvuilla. Samalla kiinnostus kasvoi myös siihen miten musiikki vaikutti ihmiseen. Uutena asiana oli myös asennoituminen musiikkiin tunnepitoisesti. Ennen kirkkoilla oli rooli musiikin harjoittamisessa, mutta nyt hovit omivat kirkon roolin. Tämä merkitsi maallisen musiikin sosiaalisen arvostuksen nousua. Sivistyneen aatelismiehen kasvatukseen kuului harjaantuminen musiikkiin. (Nordström 1997, 7.)

”Musiikki on ikivanha ilmiö” Näin sanotaan Eva Bojner-Horwitzin ja Gunilla Bojnerin kirjoittamassa kirjassa ”Mielihyvää musiikista”. (Bojner-Horwitz & Bojner 2007, 19) Musiikkia on jo kautta historian käytetty apuna monessa asiassa, esimerkiksi työnteossa. Musiikki on ollut apuna viestittämisessä, kuten rummutuksissa ja kutsuhuudoissa. Musiikkia on myös käytetty useiden ihmisten liikkeiden saman aikaistamiseen varsinkin raskaissa töissä. Marssimisessa tai vaikkapa soutamisessa työlaulut ovat auttaneet monia, mutta on myös yksilöllisiä

lauluja. Näiden tarkoituksena on ollut vähentää yksitoikkoisentyön ankeutta. Nykyäänkin musiikkia käytetään hyväksi monissa työpaikoissa. Esimerkiksi musiikin avulla kiinnitetään huomio pois melusta konepajoissa tai piristetään työhaluja hiljaisissa konttoritiloissa. Musiikkia on myös käytetty parannuskeinona. Musiikkiterapia on metodi, jossa yritetään musiikin avulla parantaa psyykkisiä ongelmia tai häiriöitä. Hyväksi musiikkiterapiassa käytetään kieltä, motoriikkaa, älykkyyttä ja tunteita. Tässä on lähtökohtana, että musiikki: *”On tunteita aktivoivaa ja jännitystiloja säätelevää, antaa elämyksiä, jotka lisäävät itsetuntoa, herättää mielenkiintoa, aktivoi yksilön luovuttaa ja toimii viestintävälineenä...”* (Nordström 1997, 11.)

2.2 Musiikki kulttuurissa

Ihmisen elämään ja kulttuuriin on aina jossain muodossa kuulunut musiikki tai sen eri elementit. Lappalainen shamaani tai afrikkalainen poppamies tuskin etsivät musiikkioppaista rummutustensa rytmikuvioita, saati että olisivat tietäneet musiikillisten taikakeinojensa olevan osa kulttuuria. Musiikki oli heille yksi luonnollinen toiminnan muoto, joko sellaisenaan tai välineenä jonkin tavoitteen saavuttamiseen. Todennäköisesti musiikki ei edes merkinnyt heille musiikkia sellaisena kuin me sen ymmärrämme. Toimintatavat opittiin käytännön kautta, ja ne myös kulkivat sukupolvelta toiselle perinnetietona. Kulttuuri luo itse itsensä, sillä se on juuri sitä mitä ihmiset kulloinkin tekevät. Kulttuuri on kansakuntien sisällä ja niiden välillä jatkuvaa liikettä ja vuorovaikutusta. Musiikin kieli on yleismaallista ja sen vaikutus inhimillisessä elämässä nähdään kaikissa yhteisöissä ja yhteiskunnissa, joten musiikki ei tunne kansallista eikä kansainvälisiä rajoja. Mistään ei löydy täysin musiikitonta paikkaa, sillä musiikin elementit toimivat vuorovaikutuksen pohjana. Siellä missä on kommunikaatiota, on myös musiikkia. Musiikki merkitsee meille myös omaa viihtymisen tapaa ja omaan kulttuuriin sulautumista. Musiikki toimii myös monilla laajemmilla tasoilla ja ulottuvuuksilla

kulttuurikanavana ihmisten ja kansakuntien välillä. (Hongisto-Åberg ym. 1998, 19.)

Eri kulttuureihin tutustuessa musiikki on luonnollinen ja elämyksellinen tie. Kulttuureihin tutustuessa lähtökohtana ovat lapsen lähipiiriin kuuluvat etniset vähemmistöt ja niiden musiikki. Keskeistä on myös välittää lapsille suomalaista kulttuuriperinnettä. Musiikki kietoutuu yleensä aina kulttuurinsa eri ilmenemismuotoihin, kuten kuviin, tansseihin, tekstiileihin ja tarinoihin, joten musiikki on lapselle hyvin kokonaisvaltainen tutustumiskohde. Lapsen jäsentäessä muuta maailmaa on musiikki siinä apuna ja toisaalta antaa musiikillista identiteettiä omaan kulttuuriin. Myös lasten uskontokasvatukseen liittyy luontevasti musiikki. (Ruokonen, Rusanen & Välimäki 2009,28.)

3 MUSIIKKI JA LAPSI

Pienen lapsen musiikillista oppimista voidaan kutsua merkitykselliseksi ja monimuotoiseksi prosessiksi. Varhaiset musiikilliset oppimiskokemukset tulisi syntyä ilman suorituspainetta ja lapsen tuntiessa itsensä hyväksytyksi ja rakastetuksi. Musiikkiin tulisi liittyä leikinomaisia kokemuksia aikuisen lapsilähtöisessä ohjauksessa. (Hurjala & Turja 2011,123.)

Musiikin vaikutus lapseen voi olla hyvin voimakas. Lapsi kokee musiikin sitä kokonaisvaltaisemmin mitä pienempi hän on. Tiivis suhde musiikkiin on varsinkin lapsella, joka opettelee vielä kieltä. (Aro, 2012.)

3.1 Musiikki varhaiskasvatuksessa

”Suomalainen varhaiskasvatus perustuu Lapsen oikeuksien julistukseen.” Näin alkaa Varhaiskasvatuksen käsikirjan 9. luku ”Lapsen musiikillinen maailma”. Lapsen oikeuksien julistuksen 31. artiklassa sopimusvaltiot tunnustavat lapsen oikeuden lepoon ja vapaa-aikaan, hänen ikänsä mukaiseen leikkimiseen ja virkistystoimintaan sekä vapaaseen osallistumiseen kulttuurielämään ja taiteisiin. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteiden sisältämä esteettinen orientaatio perustuu tähän artiklaan. Päiväkoti on myös kulttuurinen kokemus, ei vain hoitoa ja kasvatusta. (Hurjala & Turja 2011, 122-123.)

Suzuki ja Kodály ovat musiikkipedagogeja, jotka ovat korostaneet varhaisiän merkitystä lapsen musiikilliselle kehitykselle. Myös musiikkikasvatuksen osalta kodilla ja päiväkodilla on suuri rooli lapsen kasvatuksessa. Varhaiskasvatussuunnitelman perusteissa (2005) sanotaan esteettisen orientaation olevan laaja ja monitahoinen. Esteettinen orientaatio sisältää myös lapsen musiikkikasvatuksen alueen. Musiikin ollessa osana esteettistä orientaatiota se liittyy luontevasti myös muihin esteettisiin orientaation alueisiin, kuten draamaan, lastenkirjallisuuteen, kuvalliseen ilmaisuun tai kädentaitojen kehittämiseen.

Kasvatuksessa voidaan käyttää musiikkia ja muitakin taiteita kolmitahoisesti. Näitä ovat kasvamiseen musiikillisessa ilmaisussa, musiikin tietämyksessä ja musiikin avulla. Havaitseminen, kuunteleminen, tunteminen ja luominen ovat keinoja musiikin avautumiseen, mutta musiikki avautuu myös kuvittelun ja intuition avulla. Lapsen musiikillisen ilmaisun ja kokemusmaailman rikastumiselle on merkittävää lapsen kokonaisvaltainen toiminta. Näitä ovat leikkiminen, liikkuminen tai muu esteettiseen orientaation alueeseen kuuluva. Lapsille syntyy kokonaisvaltaisista musiikillisista kokemuksista kauneuden, harmonian, melodian, rytmin, tyylin, jännityksen ja ilon mutta myös niiden vastakohtien kautta omakohtaisia tuntemuksia, aistimuksia ja ilmaisuja. Lapsella alkaa hahmottua arvostukset, asennoituminen ja näkemykset. Keskeisempiä esteettisen orientaation oppimisprosesseja ihmisenä ja ihmisyyteen kasvun kannalta ovat samastuminen ja empatia. (Hurjala & Turja 2011, 122-123.)

3.2 Musikaalisuus

Useat tutkimukset osoittavat, että ihminen on musikaalinen luonnostaan. Musiikki on osa arkista yhteiskuntaa, mutta se toteutuu vain eri muodoissa. (BBC news 2009.) Musikaalisuuden käsitettä on musiikkitieteilijät jo kauan pyrkineet määrittelemään, ja määritelmiä onkin olemassa lähes yhtä monta kuin määrittelijäkin. (Hongisto-Åberg ym. 1998,15.)

Kai Karma on musiikkitieteilijä sekä professori, hän näkee musikaalisuuden kokonaisuutena, jonka osat ovat riippuvuussuhteessa toisiinsa. Eri kyvyt ovat saman musikaalisuuden heijastumia, eli musikaalisuus ei ole irrallisten kykyjen summa. Ympäristöstä ja koulutuksesta riippumatonta eli primääriä musikaalisuutta pyritään mittaamaan, kun lapsia testataan esimerkiksi musiikkikoulun pääsykokeissa. (Hongisto-Åberg ym. 1998,15.)

Musikaalisuustesteissä parhaimmat edellytykset suoriutumiseen ovat leikkikoulua käyneillä tai muuta musikaalista valmennusta saaneilla lapsilla. Sillä suurin osa

musikaalisuustesteistä on kuitenkin ns. jäljittelytestejä. Testit perustuvat useimmiten siihen, että lapsen oletetaan ainakin jonkin verran kykenevän ilmaisemaan itseään verbaalisesti sekä hallitsevan musiikillisia käsitteitä. Musikaalisuutta mitattaessa Karman mukaan voidaan ajatella, että mitattaisiin sitä, minkälaisiin suorituksiin yksilö halutessaan kykenee. Se, pystyykö ihminen toimimaan ammatillisesti musiikin alueella, riippuu useista ominaisuuksista. Se ei riipu yksinomaan hänen musikaalisuudestaan. Karma on sanonut, että *”Varsin tyydyttäviin musikaalisiin suorituksiin on mahdollista päästä keskinkertaisellakin lahjakkuudella, jos halua harjoitteluun vain on. On tietysti muistettava ettei suorituksia tarvitsekaan aina painottaa, vaan itse kukin voi nauttia musiikista omien edellytystensä puitteissa välittämättä siitä, minkälainen ”suoritus” kulloinkin on kyseessä.”* (Hongisto-Åberg ym. 1998,15.)

Ajatellaan paljon, että musikaalisuus on periytyvä ominaisuus. Historiastamme löytyy ”musiikkisukupuita”, esimerkiksi Bachit tai Straussit. Karman mukaan on tilastollisesti todettu, että musikaalisilla vanhemmilla on keskimääräistä musikaalisempia lapsia, kuin mitä taas vähemmän musikaalisilla vanhemmilla. Jälkikasvulle luodaan musiikillisesi virikkeellisemmät olosuhteet vanhempien harrastaessa musiikkia. Mutta toisaalta lapsi ei välttämättä tunne kutsumusta musiikkiuralle vaikka hän olisikin muusikkoperheestä, kun taas joku toinen ”pystymetsäläinen” voi kasvaa oopperalavojen tähdeksi. (Hongisto-Åberg ym. 1998,15.)

On pohdittukin, että kulkeeko musikaalisuus suvussa geenien vai ympäristövaikutuksen kautta? Geneettisistä tekijöistä on vaikea erotella ympäristönvaikutuksia. Musikaalisuuteen liittyvistä ominaisuuksista, jotka ovat selvästi mitattavissa ja yksilöitävissä on löydetty geneettinen pohja. Esimerkiksi tehdessä kaksoistutkimuksia on määritelty, että sävelkorkeuksien vaihtelun havaitseminen johtuu noin 75-prosenttisesti perintötekijöistä. (Suomen kuvalehti 2011.)

Musikaalisuuden voi liittää omaan minäkuvaan, sillä sen kautta luot oman käsityksen musikaalisuudesta. Löytääkseen oman musiikkiminänsä merkitsee sitä, että täytyy hyväksyä oma musikaalisuutensa juuri sellaisena kuin se on. Usein meillä on kehittynyt vahvemmin jokin tietty musikaalisuuden osa-alue. Esimerkiksi jos jollakin on hyvä rytmittäjä, niin se ei tarkoita sitä, että hänellä olisi myös hyvä lauluääni. Omia musikaalisia kykyjä voi lähteä kehittämään ja vahvistamaan. Tämä ei ole sidoksissa henkilön ikään. Täytyy kuitenkin muistaa, että jokainen meistä oppii eri nopeudella ja eri kanavien kautta. Ainoa oppimisen este aikuisella voi olla se, että väheksyy omaa musikaalisuuttaan. Asenteen voittaminen vaatii heittäytymistä musiikin mukaan sekä itsekritiikin madaltamista. Jokainen meistä on musikaalinen omalla tavallaan.”Kaikki kukat ovat kauniita. ne ovat erivärisiä ja erikokoisia. Toiset kasvavat nopeammin, toiset hitaammin” Näin on todennut musiikkipedagogi Shinizi Suzuki. Syntymästämme alkaen ja jopa jo ennen syntymää ovat musiikilliset kanavamme avoinna ja käytettävissämme. Oman musiikkisuhteemme kehitämme ja muodostamme niiden avulla. (Hongisto-Åberg ym. 1998,15-16.)

3.3 Musiikki raskausaikana

Miten voidaan edistää syntymättömän lapsen hyvinvointia, parantaa hänen elämänsä edellytyksiä sekä ennaltaehkäistä mahdollisia henkisiä ja fyysisiä ongelmia? Eri puolilla maailmaa on tutkittu tieteellisellä tutkimustyöllä sikiön kehitystä ja niitä tekijöitä, joilla voidaan edistää näitä asioita. Jos musiikin vaikutuksista ihmiseen tiedettäisiin enemmän, niin hoitoaloilla todennäköisesti käytettäisiin nykyistä enemmän laulamista ja musiikkia. (Hongisto-Åberg ym. 1998,52.)

Aikuisella on vastuu jo ennen lapsen syntymää, että minkälaisen musiikillisen ympäristön lapselle luo. Raskausviikoilla 20-24 lapsi jo reagoi ääniin vibraatioastin kautta. Viidennen ja kuudennen raskauskuukauden aikana kehittyä kuuloaisti, joten lapselle voi jo jutella, laulaa ja soittaa musiikkia. Musiikkia

voidaan pitää turvallisena siltana kohdusta ulkomaailmaan. Kaksi kuukautta ennen syntymää sikiö jo kykenee oppimaan ja muistamaan. Äidin ääni, puhe ja laulu ovat ne, jotka sikiö tunnistaa parhaiten. Sikiö pystyy myös tuntoaistiensa avulla rekisteröimään ympäristöään. Tämä tapahtuu ulkomaailman äänien kautta. Musiikkikasvatus tapahtuu vauvaiässä luonnollisimmin äidin kehon kautta. Äidin tanssiessa lapsi sylissään he kokevat yhdessä musiikin rytmin, dynamiikan, tempon ja kaarrokset. Äidin kehon kautta lapsi oppii musiikillisia tapahtumia ja musiikin kehollista tulkintaa. (Hurjala & Turja 2011,124-125.)

Erilaiset tutkimustavat selvittävät, että miten sikiö reagoi musiikillisiin ärsykkeisiin. Esimerkiksi korvakuulokkeiden tai kovaäänisten kautta voidaan johdattaa musiikkia ja ääniärsykeitä sikiön kuultavaksi. Korvakuulokkeet tai kovaääninen laitetaan odottavan äidin vatsan päälle, lähelle lapsen päätä. Seuraamalla mm. sikiön sydänääniä sekä vartalon ja silmän liikettä voidaan tulkita ja tutkia lapsen reaktiot. Sen perusteella kuinka lapsi ui tai kelluu lapsivedessä, nieleskelee, äänтелеe ja jopa hikkaa, niin voidaan tehdä päätelmiä lapsen rytmityksestä. Päätelmiä voidaan tehdä raskauden toisesta kolmanneksesta alkaen. Äidin liikehdinnän kautta lapsi voi aistia liikkuuko äiti kulmikkaasti, terävästi, pehmeästi, hitaasti vai nopeasti. Sikiö viihtyy paremmin sekä tuntee olonsa turvallisemmaksi äidin liikkeessä rauhallisesti. Rauhallisen äidin lapsi liikkuu kohdussa eritavalla kuin ahdistuneen ja levottoman äidin. (Hongisto-Åberg ym. 1998,53.)

4 MUSIIKKI TYÖVÄLINEENÄ PÄIVÄKODISSA

Tavoitteena on, että varhaisiän musiikkikasvatus tarjoaa lapselle musiikillisia elämyksiä, valmiuksia ja taitoja. Tavoitteena on myös antaa virikkeitä jatkuvan musiikkiharrastuksen syntymiseen. Musiikkikasvatus tukee lapsen luovuuden ja itseilmaisun kehittymistä. Tavoitteena on myös lapsen kaikkien kehitysalueiden, niin emotionaalisen, sosiaalisen, kognitiivisen kuin motorisenkin kehityksen tukeminen. (Musiikin opetus Suomessa 2007.)

4.1 Musiikkikasvatus

Varhaiskasvatukseen luodaan musiikkikasvatuksen kautta sellainen musiikillinen oppimisympäristö, että musiikilliset elämykset, onnistumiset sekä oppimisen kokemukset olisivat lapselle mahdollisia. Kotien kasvatustehtävää voidaan tukea musiikkikasvatuksella, sekä tasoitetaan erilaisista taustoista johtuvien kokemuseroja. Musiikki on lapselle leikin ja fantasian tila, jonka kautta lapsi saa ravintoa erilaisille ajatteluprosesseille ja tunnekokemuksille. Musiikillisen oppimisympäristön kautta lapsi herkistyy kuunteluun, sekä se myös kehittää lasta musiikilliseen itseilmaisuun. Musiikillista itseilmaisua lapsi voi tehdä laulamisen, soittamisen, tanssimisen, liikkumisen, dramatisoinnin ja maalaamisen kautta. Lapsen kokonaiskehitystä sekä oppimisedellytyksiä tuetaan ja edistetään varhaiskasvatuksessa toteuttavalla musiikkikasvatuksella. (Ruokonen ym. 2009,22.)

Psykologi Kimmo Lehtonen on sitä mieltä, että toimiva musiikkikasvatus voi synnyttää ihmiselle elinikäisen suhteen musiikkiin. Tämän kautta hän voi rakentavasti käsitellä omia vaikeitakin tunteitaan. (Hongisto-Åberg ym. 1998,17.)

On tärkeää, että välitämme musiikkikasvatuksessa sekä myös muussakin kasvatuksessa aidosti sitä mitä teemme. Lapset ovat hyviä vaistoamaan ja vaistoavat helposti paremmin sen mitä emme sano, kuin sen mitä sanomme. Meidän on itse annettava malli, jos haluamme lapsista kasvavan itseään

ilmaisevia, kuuntelutaitoisia sekä sosiaalisia yksilöitä. Kuuntelemalla lastasi saat myös vuorostaan lapsesi kuuntelemaan sinua. (Hongisto-Åberg ym. 1998,17.)

Musiikkikasvatukseen liittyvät runot, laulut, lorut, riimit ja musiikkisadut. Ne auttavat lasta hahmottamaan sykettä sekä sana- ja melodiarytmejä. Perusrhythmin ja tempon musiikille antaa syke. Sykkeeseen rakentuvat myös laulujen sana- ja melodiarytmit. Esimerkiksi lastenlauluissa melodiarytmi seuraa useimmiten sanojen rytmitystä. Lapsen taputtaessa laulun sanarytmit se auttaa lasta myöhemmin äidinkielessä, tavutusten hahmottamisessa. Leikinomaisten harjoitusten kautta lapselle tulee tutuksi elävän ja terveen äänenkäytön perusteet puheilmassussa ja laulussa. Musiikkikasvatus edistää myös lapsen käsitteenmuodostusta sekä matemaattisia valmiuksia, esimerkiksi taso, muoto, suuruus, kesto ja paljous. (Ruokonen ym. 2009,24-26.)

Ensiopetuksen ollessa musiikillisesti hyvin varustettu sieltä löytyy säestyssoittimia piano ja kitara sekä lapsille riittävä määrä viisikielisiä kanteleita. Rytmissoittimista on hyvä löytyä soittimia, joissa on erilaisia sointivärejä. Esimerkiksi rytmikapulat, penaali, guiro, sormi- tai varsikastanjettit soivat puun ääninä. Metallisina ääninä taas soivat triangeli, sormisymbaalit, tamburiini ilman kalvoa sekä on hyvä varata kalvosoittimiksi erilaisia rumpuja, kuten kehärumpuja, bongot ja pikkucongat. Äänimaisemia luodessa avun tuo sadeputki, merirumpu ja chimes. (Ruokonen ym. 2009, 27.)

Lapsen esteettiset taidot sekä kyky tehdä esteettisiä valintoja kehittyvät musiikkikasvatuksen kautta. Päiväkotiin kannattaa järjestää konsertteja tai tehdä retki läheiseen konserttisaliin. Lapsi oppii kuuntelun ja havainnoinnin kautta tekemään esteettisiä arviointeja ja valintoja. Lapsi oppii myös perustelemaan näkemyksiään esimerkiksi hyvästä ja kauniista. Kun konsertit ja juhlat suunnitellaan ja harjoitetaan itse, niin se opettaa lapsia pitkäjänteiseen taiteelliseen työskentelyyn ja antavat myös elämyksiä esteettisen luomisprosessin eri vaiheista.

Lapsen itsetuntoa tukevat positiiviset esiintymiskokemukset, sekä ne myös rikastavat ryhmän sosiaalista ilmapiiriä. (Ruokonen ym. 2009,27–28.)

Lapsen tasapainoisessa ja kokonaisvaltaisessa kasvussa on osa myös musiikkikasvatuksella. Kun lapsen ensimmäistä musiikkiympäristöä luodaan, niin on tärkeää, että se luodaan lapsen ehdoilla ja lasta ajatellen. Päiväkodissa lapsi saattaa kohdata monia turhautumistilanteita, esimerkiksi päiväkodin odotustilanteissa musiikki voi toimia helpottavana tekijänä ja keinona. Tällöin lapsen huomio saadaan muualle ei-toivotusta toiminnasta sekä saadaan lapsi mukaan yhteistyöhön. (Ruokonen ym. 2009,29.)

4.2 Musiikillinen toiminta

Musiikin keinoin lujitetaan lapsen perusturvallisuuden tunnetta. Lasta samalla viihdytetään tai rauhoitetaan, herätetään kiinnostusta ympäristöä kohtaan ja lasta innostetaan liikkumaan ja löytämään kehonsa tunteuksia. Samalla kehitetään myös kuuntelemisen ja keskittymisen kykyä. Lasten suhtautuminen musiikillisiin virikkeisiin vaihtelee, koska lapsen fyysinen ja psyykinen kehitys on hyvin yksilöllistä. Aikuisen saadessaan lapselta palautetta tulisi aikuisen herkistyä tälle ja sovittaa toimintansa sen mukaan. (Hongisto-Åberg ym. 1998,55.)

Osa toimintakokonaisuutta on suunnitella musiikkitoimintaa, samalla se on myös oma prosessinsa. Musiikkitoiminnan ohjaajan suunnitellessaan työtään on hänen harjaannuttava analysoimaan toimintaansa vaikuttavia tekijöitä ennen toimintaa sekä sen aikana. Kun asettaa etukäteen tavoitteet, niin se antaa toiminnalle suunnan ja motivoivat sen toteuttajaa. Kaikkea ei kuitenkaan pysty ennakoimaan tai ottamaan huomioon huolellisessakaan suunnittelussa. Ohjaajan tottuessa suunnitteluun hän oppii tarkistamaan tiettyjä perusasioita tehokkaammin. Ohjaaja myös oppii hallitsemaan paremmin oman roolinsa toteuttamisessa, hyödyntämään sattumatekijöitä ja oppimaan saamistaan kokemuksista, sekä ennakoimaan tulevan tilanteen. Perusteellisesta suunnittelusta on paljon apua ja hyötyä erityisesti

ammattiuran alkuvaiheessa. Aikaa myöten jokainen löytää oman tapansa työn suunnitteluun sekä toteutukseen. (Hongisto-Åberg ym. 1998,172-173.)

Hyvää musiikkiympäristöä muodostavat musiikin tuntemus sekä hyvä loru- ja lauluvarasto. Musiikkikasvatusta voi spontaanistikin liittää eri tilanteisiin, kun osaa materiaalia ulkoa. Saadessa kokemusta tämäkin osa-alue kehittyy. Olisi hyvä, että päiväkodin hyllystä löytyisi lastenlaulukokoelmia, lorukirjoja, äänitteitä sekä ainakin yksi musiikkipedagoginen teos. (Ruokonen ym. 2009,29.)

4.3 Musiikkituokiot

Musiikkituokion suunnittelun perusteissa on hyvä ottaa huomioon, että kenelle opetetaan. Yleisen kehitystason ja ikäryhmän perusteella määritellään lapsen toimintaedellytykset ja musiikillinen valmiustaso. On hyvä ottaa myös huomioon, että mitä opetetaan. Kerrataanko tuttuja asioita vai opetellaanko uusia asioita tai pohjustetaanko sitomalla ne aiemmin opittuun. On hyvä keskittyä mieluummin yhteen tai korkeintaan pariin uuteen asiaan kerrallaan. Tuokiota suunnitellessa voi miettiä myös, että miksi ja mitä opetan? Mietitään tavoitteiden merkitystä, sekä mihin opetuksella pyritään. Mitä hyötyä toiminnasta on lapselle sekä mitä lapsen on tarkoitus oppia. Muita huomioon otettavia asioita on miten opetan? Esimerkiksi vaihtelee opetuksessa eri työtapoja, pitää vuorotellen keskittymistä ja toiminnallisuutta vaativia jaksoja. Hyvä on myös miettiä, että kuinka kauan on ajatellut toiminnan kestävän, sekä lopuksi Itsearviointi. Itsearvioinnissa mietitään tuokion onnistumista. (Hongisto-Åberg ym. 1998,174–175.)

On tärkeää luoda positiivinen tunnelma, että musiikkituokio onnistuu. On tärkeää, että lapsi saa turvallisessa ilmapiirissä kokea onnistumisen elämyksiä. Tiedyt rituaalit ja toimintatavat tuovat lapselle tätä turvallisuutta. Näiden avulla lapsi tietää miten toimia missäkin tilanteessa, mikä taas tuo lapselle mielihyvää ja tyydytystä. Aloittaessa ja lopettaessa tuokiota on hyvä käyttää samankaltaista toistuvia tapoja. Esimerkiksi käyttäessä alkulaulua saadaan lapsi tuntemaan olonsa

tervetulleeksi. Loppulaululla tai piirillä taas voidaan kiittää toisia mukavasta yhdessäolosta. Toiminnassa myös pelisäännöt ovat tärkeitä. Sovitaan pelisäännöt ja tehdään alusta lähtien selväksi, että niitä täytyy noudattaa. Pelisääntöjä tehdessä täytyy muistaa yksinkertaisuus ja helposti noudettavuus. Lapselle tai koko ryhmälle on myös tärkeää antaa myönteistä palautetta ja palkita onnistumisesta. (Hongisto-Åberg ym. 1998,178.)

4.4 Musiikkikasvatuksen metodeja

Monet musiikkipedagogiset suuntaukset ovat vaikuttaneet Suomalaisen varhaisiän musiikkikasvatustoiminnan taustalla. Kuuntelu, laulaminen, soittaminen, musiikin mukaan liikkuminen ja integrointi kuuluvat lasten musiikkikasvatukseen. Neljä musiikkipedagogia Kódaly, Jaques-Dalcroze, Orff ja Suzuki ovat vaikuttaneet keskeisesti suomalaiseen varhaisiän musiikkikasvatuksen kehittämiseen. (Hujala & Turja 2011, 127.)

Japanissa 1920- luvulla sai alkunsa Suzuki-menetelmä, joka oli yksi musiikinopetusmenetelmä. Tämä kantaa perustajansa Shinizi Suzukin nimeä. (Hongisto-Åberg ym. 1998,191–192.) Suzuki voidaan liittää kuuntelukasvatuksen merkitystä vaalineisiin musiikkipedagogeihin. Pedagogiikassa tulee esille erityisesti kuuntelun ja yhteissoiton merkitys. (Hujala & Turja 2011, 127.) Suzukin lähtökohtana oli koko ihmisen persoonallisuuden kasvattaminen musiikin avulla. Yksi hänen lähtöajatuksistaan oli ”Lahjakkuus lisää lahjakkuutta”. Hän tarkoitti, että jokaisella yksilöllä on mahdollisuus kasvaa tasapainoiseksi yksilöksi oikean ympäristön ja kannustuksen avulla. Suzuki-menetelmän tärkeimmät periaatteet ja peruspiirteet ovat, että virikeympäristönsä avulla lapsi voi omaksua musiikin, esimerkiksi äidinkiellensä jatkuvan toiston ja kuuntelun avulla. Suzukin periaatteisiin ja peruspiirteisiin kuuluu myös, että sosiaalisesta taustasta riippumatta jokaisella lapsella tulee olla mahdollisuus musiikin harrastamiseen. (Hongisto-Åberg ym. 1998,191–192.)

Unkarissa taas 1940-luvulla kehitettiin musiikkikasvatusmenetelmä, jonka perustajia olivat Zoltán Kodály, Jenő Ádám, Benjamin Rajeczky ja György Kerényi. Vielä 1950-luvulla mukaan tulivat Erzsébet Szönyi ja Katalin Forrai. Käsite Kodály-metodi syntyi vuonna 1964. Tämän tärkeimpänä periaatteena ja peruspiirteinä ovat, että ajatuksena ensisijaisesti on koko kansan musiikillinen sivistäminen. Ajatuksena myös on, että musiikki kuuluu kaikille samalla tavoin kuin oikeus ilmaista omaa äidinkieltänsä. Musiikkikasvatukseen pitäisi myös alkaa jo varhain, ennen lapsen syntymää. Laulua pidetään metodissa keskeisimpänä työtapana. Varhaiskasvatukseen lauluun liittyvät oleellisesti eri leikit. Myös relatiivinen säveltapailu ja käsimerkit toimivat apuna alkuopetuksessa. On helpompi hahmottaa esimerkiksi sävelkorkeuksia, sävellajeja ja melodiakulkuja. (Hongisto-Åberg ym. 1998,193-194.)

Sveitsiläinen Emilie Jaques-Dalcroze kehitti musiikkimetodinsa 1900-luvun ensimmäisellä vuosikymmenellä. Jaques-Dalcroze-metodi on lapsikeskeinen. Se myös korostaa keksimistä, kokeilemalla oppimista. Täytyy omata sisäinen taju musiikista, mikä toteutuu sisäisen kuulon avulla. Metodi jakautuu myös kolmeen päälauseeseen, Rytmiiikka, Solfége eli säveltapailu ja improvisointi. Esimerkiksi rytmiiikassa luonnollinen vastaus musiikin rytmiin on fyysinen ilmaisu. Säveltapailussa taas esimerkiksi yhdistetään puhe- ja lauluääni. Improvisoinnissa luodaan musiikkia spontaanisesti, kekseliäästi ja persoonallisesti. Metodissa rohkaistaan alusta alkaen liikkumaan musiikin mukana. Näin kehitetään luovuutta. Ensimmäisinä soittimina pidetään korvaa ja kehoa. Oman äänen käyttö, lyömäsoittimet ja piano otetaan myöhemmin mukaan. (Hongisto-Åberg ym. 1998,195–196.) Jaques-Dalcroze voidaan sanoa musiikkiliikunnan perustajaksi. Suomalaiseen musiikkikasvatukseen on hänen vaikutuksestaan kuulunut olennaisena osana musiikkiliikunta. Hän korostaa musiikkiliikunnan kautta musiikin kokonaisvaltaista ja kehollista oppimista. (Hujala & Turja 2011, 127-128.)

1950- luvulla alkoi kansainvälisesti levitä Orff-prosessi. Tämän takana oli Carl Orff, hänen mukaan musiikki yhdistetään liikkeeseen, tanssiin ja puheeseen, joten musiikki ei koskaan toimi yksin. Hänen mielestään musiikkia ei ole tarkoitettu vain kuunneltavaksi. Vain aktiivisen osallistumisen kautta musiikki on tarkoituksenmukaista. Musiikin ja soittamisen kautta jokainen voi oppia, nauttia ja kokea onnistumisen elämyksiä. Orff-prosessin lähtökohtana on liikunta. Liikunnasta edetään lauluun, tanssiin ja soittoon, esimerkiksi liikunnan avulla tilan löytäminen, ihmisäänen ja soittimen avulla äänen löytäminen, sekä improvisoinnin avulla muodon löytäminen. Keskeistä metodissa on spontaani. Orff-metodin perustana toimivat oma ääni, puhe- ja lauluääni sekä muut kehosoittimet. (Hongisto-Åberg ym. 1998,197–198.)

5 MUSIIKIN VAIKUTUKSET LAPSEEN

Musiikilla on paljon positiivisia vaikutuksia lapsen elämään. Tutkitusti musiikki tukee ihmisen kokonaishyvinvointia. Sitä miten musiikki vaikuttaa kehitykseen, oppimiseen, aivoihin ja elämään yleensäkin on tutkittu kauan ja edelleen tutkitaan. Tutkimuksilla on saatu hyviä tuloksia ja siitä kuinka paljon positiivisia vaikutuksia musiikilla on. Musiikki kehittää esimerkiksi keskittymiskykyä, älykkyyttä, luovuutta ja sosiaalista kyvykkyyttä. Musiikin on todettu myös vaikuttavan aivojen rakenteeseen, joten vaikutusta on myös kuuloon, motoriikkaan, yhteisöllisyyteen ja tarkkaavaisuuteen. Tutkimuksissa on myös todettu, että tärkeintä on musiikin tuoma ilo lapselle. (Jamkids 2012.) Musiikki on kieli, joka on lapsella luonnostaan eikä meillä ole oikeutta sitä heiltä viedä. Musiikin kautta lapsi oppii, että hän on luova ihminen. Mitä lapsi luo tai sanoo on tärkeää. (Lärarnas nyheter 2010.)

5.1 Puhe ja kieli

Lapsen aivojen ja kielen kehitykseen on vahvoja yhteyksiä musiikillisella varhaislapsuuden kasvuympäristöllä. Jo ennen lapsen syntymää alkavalla musiikkikasvatuksella on keskeinen merkitys lapsen kielen oppimiselle ja kehitykselle. Lapsen kielellinen ja musiikillinen kehitys ovat toisiinsa kiinteästi kietoutuneita, koska puhutulla kielellä ja musiikilla on myös paljon yhteisiä elementtejä. Laulaminen erityisesti on yhteydessä lapsen kielelliseen kehitykseen. Lapsen alkaessa tuottamaan ensimmäisiä sanojaan, niin lapsen kyky laulaa kehittyy jopa ennen tai samanaikaisesti. Kieli ja musiikki ovat ominaisia tapoja olla vuorovaikutuksessa ympäristön kanssa sekä ilmaista itseään. Tärkeää on se kuinka aikuinen musiikkia ja kieltä apuna käyttäen rakentaa vuorovaikutussuhteensa lapseen. (Nurmilaakso & Välimäki 2011,62.)

Laulaminen kehittyy puhumisen kanssa yhtä aikaa. Aikuisen on tärkeää laulaa lapselle ja lapsen kanssa eri tilanteisiin sopivia lauluja. Aikuisen laulun perustalta

kasvaa lapsen laulu. Lapsi tuottaa aikuisen lauluilmaisua joko jäljitellen tai prosessoiden. Kun lapsen kanssa on laulettu, niin myös spontaanit laulut ja laulujen keksiminen luontuvat itsestään. (Ruokonen ym. 2009,24-25.)

Ensin täytyy luoda kielen kehityksen perusta, jonka jälkeen lapsen kielen kehittymisen rikastumista ja kieleen liittyvien havaintojen tekemistä voidaan edistää musiikilla ja laululla. Kielestä ja musiikista löytyy paljon yhteisiä asioita. Kieli ja musiikki koostuvat samoista elementeistä sekä niiden rakenne on samankaltainen. Esimerkiksi äänen kesto, rytmi, äänitaajuudet, äänen taso, melodia, lauserakenne, syntaksi, sointivärit sekä tehokeinot ovat musiikin ja kielen yhteispiirteitä. Ennen kuin kykenee itse tuottamaan viestiä, niin täytyy ensin kyetä vastaanottamaan ja käsittelemään sitä. Sillä kieli ja musiikki ovat molemmat vuorovaikutuksellista toimintaa. Kieli ja musiikki, molemmat perustuvat myös monella tavoin kuuntelemiseen ja kuulemiseen. Kielen kehityksessä keskeistä on äänen kesto ja siitä muotoutuva rytmi. Musiikissa ja puheessa on tiettyjä aika-arvoja, kestoja, painotuksia ja fraaseja. Näiden harjoittaminen ja tunnistaminen ovat keskeisiä elementtejä myös lukemaan ja kirjoittamaan oppimisessa. Lapsen harjoittaessa rytmiiä se auttaa häntä jäsentämään puhetta äänneisiin, tavuihin, sanoihin ja lauseisiin. (Nurmilaakso & Välimäki 2011,67–68.)

Tutkimusten mukaan lapset, jotka ovat harjaantuneet kuuntelemaan ja tuottamaan sanarytmejä oppivat lukemaan varhaisemmassa iässä. Koulunsa aloittavalle kirjoittamaan ja lukemaan oppivalle lapselle on varhaiskasvatuksessa annettulla musiikillisella esiopetuksella merkitystä. Lapsen ymmärtäessä tavut ja sanapainot auttavat myöhemmin alkuopetuksessa olevaa lasta oppimaan esimerkiksi sen, milloin sanat kirjoitetaan erikseen ja milloin sana on yhdyssana. (Nurmilaakso & Välimäki 2011,67–68.)

5.2 Motoriikka

Hieno- ja karkeamotorisille harjoituksille antavat mahdollisuuksia musiikilliset toimintamuodot. Musiikin perussyke ja melodiarytmi opitaan ilmaisemaan liikunnan ja kehorytmien kautta. Erilaisissa liikuntatavoissa voi kokea musiikin rytmin, kuten marssi, laukka, juoksu, hyppy, keinunta tai hyppyaskel. Sanarytmien harjoittelua voi tehdä taputtamalla tuttujen lorujen sanarytmejä. Liikkeiden koordinaatiota, rytmittäjua sekä kuuntelutaitoa kehitetään musiikkiliikunnan ja rytmikkaharjoitusten avulla. Lapsen leikkiin liittyy erilaiseen musiikkiin lapsen valitseman erilainen kulkutapa ja mielikuva. Musiikin vaihtuessa lapsi reagoi siihen liikkeen vaihdoksella esimerkiksi tasajakoisesta kolmijakoiseen. Samanaikainen perussykkeen ja sanarytmien suoritus vaatii motorista keskittymistä ja taitoa. Esimerkiksi kävellessä laulun sykkeessä taputetaan samalla sanarytmiä. Lapsen hieno- ja karkeamotorisia taitoja kehittävät musiikkiliikunta, kehorytmileikit sekä soittaminen. Nämä vahvistavat myös erilaisten liikkumistapojen ja liikesarjojen oppimista. Lapselle muodostuu omasta itsestään kokonaisvaltainen käsitys musiikkiliikunnan ja itseilmaisun kautta. (Ruokonen ym. 2009,25-26.)

5.3 Minä ja maailmankuva

Lapsen maailmankuvan avartamiseen ja eri kulttuureihin tutustumiseen luonnollisin ja elämyksellisin tie on musiikki. Lapsen lähipiiriin kuuluvat etniset kulttuurit tai Suomen etniset vähemmistöt ja niiden musiikki ovat lähtökohtana eri kulttuureihin tutustumiseen. Keskeisenä tehtävänä musiikkikasvatuksella on myös välittää suomalaista kulttuuriperinnettä. Lapselle maailman musiikki on hyvin kokonaisvaltainen tutustumiskohde, koska yleensä aina musiikki kietoutuu kulttuurinsa eri ilmenemismuotoihin, esimerkiksi tansseihin, kuviin, tekstiileihin ja tarinoihin. Musiikki auttaa lasta muuta maailmaa jäsentäessä sekä toisaalta antaa omaan kulttuuriin musiikillista identiteettiä. (Ruokonen ym. 2009,28.) Musiikillisella minäkuvalla tarkoitetaan käsitystä omasta musikaalisuudesta ja

omista edellytyksistä laulamiseen ja soittamiseen. Musiikillisen minäkuvan kehitykseen vaikuttavat sekä positiiviset, että negatiiviset kokemukset. Hyvin negatiivisilla kokemuksilla voi muokata koko musiikkisuhteen negatiiviseksi. Musiikkimakua muovaavat musiikkikokemukset, mutta hyvin saattaa yksittäinen raju kokemus muuttaa koko musiikillisen maailmankuvan. (Ydin 2012.)

Varhaisesta oppimisesta kehittyy alkava minätunne, jossa erilliset kokemukset organisoituvat yhteen ja vahvistavat ensimmäisiä sensomotorisia skeemoja. Hoitaessaan lasta aikuinen yhdistää puheeseen ja lauluun keinoja liikkeitä ja hellivää sykettä. Tässä ensimmäisessä intensiivisessä, symbioottisessa vuorovaikutussuhteessa ovat mukana musiikki ja sen elementit. Minuudelle ja perusturvallisuuden synnylle luovat pohjaa perushoidossa, kuten pukeminen, syöminen tai uneen saattaminen, samoina toistuvat laulut ja lorut tai vauvahieronta musiikin kanssa. Nämä myös rytmittävät yhdessäoloa. (Nurmilaakso & Välimäki 2011,62–63.)

6 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS

Tässä luvussa käydään lävitse tutkimuksen toteutusta. Mikä oli tutkimuksen lähtökohta ja kohderyhmä. Mitä menetelmiä tutkimuksessa käytettiin ja miten aineisto käsiteltiin ja kerättiin.

6.1 Tutkimuksen lähtökohta

Opinnäytetyön tarkoituksena oli selvittää kuinka paljon musiikkia painotetaan Suomen eri päiväkodeissa. Miten he hyödyntävät musiikkia ja pitävätkö he sitä tärkeänä osana varhaiskasvatuksessa? Tutkimukseen valittiin päiväkoteja kahdesta kunnasta ja kahdesta kaupungista. Kaupungit ja kunnat sijaitsevat eri puolilla Suomea. Tutkimuksen toteuttamisen toiveena on myös, että päiväkodit miettivät omaa painotusta musiikkiin, sekä olisiko musiikkia vielä tarpeellista lisätä. Tarkoituksena oli myös, että tutkimus antaisi päiväkodeissa työskenteleville ideoita ja innostusta käyttää musiikkiaan työssään. Tavoitteena tutkimuksessa oli myös vertailla kuinka paljon vastaukset poikkeavat kuntien ja kaupunkien kesken.

6.2 Tutkimuksen kohderyhmä

Tutkimuksen kohderyhmänä oli kahden kaupungin ja kahden kunnan päiväkoteja. Kaupungit ja kunnat sijaitsivat eri puolilla Suomea. Kyselyyn vastasi yhteensä 12 päiväkodinjohtajaa. Vastauksia tuli 14. päiväkodin osalta. Toisesta kaupungista vastasi 3 päiväkodinjohtajaa, mutta kahdella heistä oli kaksi päiväkotia johtavanaan, joten he vastasivat molempien osalta. Toisesta kaupungista kyselyyn vastasi 4 päiväkodinjohtajaa, ja nämä johtajat vastasivat kyselyyn yhden päiväkodin osalta. Eli kaupungeista vastauksia tuli yhteensä yhdeksän päiväkodin osalta. Kunnissa kysely lähetettiin jokaiselle päiväkodin johtajalle, joten yhteensä kunnista vastasi viisi päiväkodinjohtajaa. Toisessa kunnassa sijaitsi kaksi päiväkotia ja toisessa kolme. Tutkimuksen otantamenetelmänä käytettiin ryväotantaa. Kohderyhmä valittiin systemaattisesti kaupunkien ja kuntien päiväkodeista.

Otantamenetelmä tarkoittaa sitä, että perusjoukosta poimitaan alkioita. Poiminta tapahtuu niin, että otos edustaa kaikin puolin perusjoukkoa. Valinnan tekeminen otantamenetelmässä on aina tapauskohtainen. Tutkijan voidessa luoda toimiva ja luotettava yhteys perusjoukon ja otoksen välille, niin tutkijalla pitää olla tieto perusjoukon rakenteesta ja otantamenetelmien kriteereistä. Käyttökelpoisin ei aina kuitenkaan ole tehokkain menetelmä, esimerkiksi kustannussyistä. Otantamenetelmiin ja otoskokoon vaikuttavat myös tutkimuksen alkumetreillä tehdyt ratkaisut. (Kananen 2008, 73.)

Otantamenetelmiä on esimerkiksi yksinkertainen satunnaisotanta, systemaattinen satunnaisotanta, ositettu otanta ja ryväotanta (Valli 2001, 15-17).

Monivaiheisuus liitetään usein Ryväotantaan. Onkin mielekästä puhua monivaiheisesta ryväotannasta, joka on huomattavasti yleisempi kuin yksivaiheinen. Yleensä monivaiheisuudella tarkoitetaan ositetun otannan periaatteiden mukaista ositusta ennen varsinaista otantaa. Varsinainen otanta ja aineiston keruu suoritetaan koko rypään osalta yhtä aikaa niin, että käytetään hyväksi ryväotannan rakenteita. Yksivaiheisessa ryväotannassa esimerkiksi yhdestä yläasteen koulusta arvotaan otantaan mukaan kaksi luokkaa kultakin luokka-asteelta ja tutkitaan näiden luokkien oppilaat. Hyödyksi käytetään jo olevia rakenteita, eli tässä tapauksessa koululuokkia. Tällä tavalla aineiston keruu on nopeampaa, kun tavoitetaan yhdellä kertaa useita koehenkilöitä. Onkin suositeltavaa käyttää ryväotantaa taloudellisten ja aikaresurssien vuoksi, mikäli sen käyttö vain muuten soveltuu tilanteeseen. (Valli 2001, 15-18.)

6.3 Tutkimuksessa käytetyt menetelmät

Tutkimusmenetelmänä opinnäytetyössä käytettiin kyselylomaketta, jossa oli sekä monivalintakysymyksiä, että avoimia kysymyksiä. Lomake sisälsi siis kvantitatiivisia ja kvalitatiivisia kysymyksiä. Kysely painottui kuitenkin enemmän kvantitatiivisiin kysymyksiin. Kysely lähetettiin päiväkodinjohtajille e-lomake muodossa.

Nimensä mukaisesti kvantitatiivinen tutkimus tarkoittaa määrällistä tutkimusta. Kvalitatiivinen tutkimus tarkoittaa laadullista tutkimusta. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa mittauksen tuloksena saatua aineistoa käsitellään tilastollisin menetelmin. Mittauksia tehdään enemmän kvantitatiivisessa tutkimuksessa kuin kvalitatiivisessa tutkimuksessa. Nämä tutkimusmenetelmät eroavat toisistaan myös tutkimusmetodiensa osalta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa käytetään esimerkiksi tekstianalyysia, haastatteluja ja havainnointia. Laadullisessa tutkimuksessa pyritään ymmärtämään ilmiöitä. Kvantitatiivisessa tutkimuksessa taas lasketaan määriä. (Kananen 2008,10-11.)

6.4 Aineiston keruu

Aineisto kerättiin kyselylomakkeella, joka oli e-lomakemuodossa. E-lomake oli paras tapa kerätä aineistoa. Pystyy helposti ja nopeasti keräämään vastauksia eri puolilta Suomea. E-lomakkeen linkki lähetettiin päiväkodinjohtajille sähköpostin välityksellä. Vastausaikaa kyselyyn oli aina viikon verran.

Kyselylomake sisälsi yhdeksän monivalintakysymystä ja kolme avointa kysymystä. Monivalintakysymykset oli jaettu vielä koko päiväkotia koskeviin kysymyksiin sekä lapsiryhmiä koskeviin kysymyksiin. Koko päiväkotia koskevia kysymyksiä oli 5 ja lapsiryhmiä koskevia kysymyksiä oli 4. Monivalintakysymyksissä vastausvaihtoehtoina olivat valmiit vastausvaihtoehdot. Niistä vastaaja sai valita päiväkodille sopivimman vastausvaihtoehdon.

Kysely- ja haastattelututkimusten olennainen osatekijä on kyselylomake. Kysymykset kannattaa suunnitella huolellisesti, sillä yksi suurimmista virheiden aiheuttajista on kysymysten muoto. Tutkimuslomake, joka on huonosti suunniteltu tai puutteellinen voi pilata kalliinkin tutkimuksen. Tavoite tutkimukselle on oltava täysin selvillä, ennen kuin aloitetaan kyselylomakkeen laatiminen. Tutkijalla täytyy olla tieto mihin kysymyksiin hän etsii vastauksia. Täytyy myös varmistaa, että tutkittava asia saadaan selville kyselylomakkeen kysymysten avulla. Tiedonkeruun jälkeen kysymyksiä ei voi enää parannella tai muuttaa. (Heikkilä

1999, 46.) Kysymystyyppenä ovat avoimet kysymykset sekä suljetut eli vaihtoehto kysymykset. Suljetuissa kysymyksissä on valmiit vastausvaihtoehdot, joista vastaaja ympyröi tai rastittaa sopivan tai sopivat vaihtoehdot. Näitä nimitetään myös monivalintakysymyksiksi tai strukturoiduiksi kysymyksiksi. Tarkoituksenmukaisia ne ovat silloin, kun mahdollisesti, selvästi rajatut vastausvaihtoehdot tiedetään etukäteen ja kun niitä on rajoitetusti. Vastausten käsittelyn yksinkertaistamisen lisäksi suljettujen kysymysten tarkoituksena on tiettyjen virheiden torjunta. Vastaajista kaikki eivät ole kielellisesti lahjakkaita eivätkä osaa itse muotoilla vastauksiaan. Vastaajalle tarjotessa vaihtoehtoja, vastaaminen ei esty kielellisen lahjattomuuden takia. (Heikkilä 1999, 49-50.) Avoimia kysymyksiä käytetään etupäässä kvalitatiivisissa tutkimuksissa. Rajaamattomien avointen kysymysten avulla kysytään esimerkiksi vapaamuotoisissa syvähaastatteluisissa mieleenjohtumia, assosiaatioita ja erilaisia spontaaneja mielipiteitä. Vastaajien valintamahdollisuuksia ei tällöin rajoiteta mitenkään. (Heikkilä 1999, 48.)

Kun tutkimukseen oli valittu kaksi kuntaa ja kaksi kaupunkia, niin näiden varhaiskasvatusjohtajille lähetettiin sähköpostilla viestiä, että voisiko opinnäytetyökyselyä toteuttaa heidän päiväkoteihin. Varhaiskasvatusjohtajien kautta sai luvat, jonka jälkeen heille lähetettiin postissa tutkimuslupa-anomukset. Toisen kaupungin kanssa sovittiin, että opinnäytetyön tekijä itse ottaa yhteyden päiväkodinjohtajin, joille kysely halutaan tehdä. Yhteyttä otettiin viiteen päiväkodinjohtajaan, joista kolme lupasi vastata kyselyyn. Muista yhteistyöpaikoista varhaiskasvatuksenjohtaja välitti päiväkodinjohtajien sähköpostiosoitteet, joille kyselyn sai lähettää. Kyselyillä oli vastaus aikaa viikon verran.

6.5 Aineiston käsittely ja luotettavuus

Lopuksi vastauksia odotettiin 12 päiväkodinjohtajalta, joista jokainen vastasi kyselyyn. Vastausprosentti oli siis 100. Kvantitatiivinen osuus käsiteltiin Excel- taulukkolaskentaohjelman avulla. Sen avulla oli helppo analysoida ja nähdä

selkeästi kyselyn vastaukset. Avoimien kysymysten kohdalla käytettiin aineistolähtöistä sisällönanalyysiä.

Excel-tilastointilaskentaohjelma kuuluu yksiin käytetyimpiin tilastollisiin yleisohjelmistoihin. (Heikkilä 1999, 119.) Aineistolähtöisen laadullisen eli induktiivisen aineiston analyysiä kuvataan karkeasti kolmevaiheiseksi prosessiksi. Prosessiin kuuluu aineiston redusointi eli pelkistäminen, aineiston klusterointi eli ryhmittely ja abstrahointi eli teoreettisten käsitteiden luominen. Aineiston pelkistämässä eli redusoinnissa analysoitavana voi olla haastatteluaineisto tai jokin muu asiakirja tai dokumentti, joka pelkistetään. Pelkistäminen tapahtuu niin, että aineistosta karsitaan tutkimukselle epäolennainen pois. Aineiston klusterionnissa eli ryhmittelyssä käydään tarkasti läpi aineistosta koodatut alkuperäisilmoitukset. Aineistosta etsitään myös samankaltaisuuksia ja/tai eroavaisuuksia kuvaavia käsitteitä. Käsitteet, jotka tarkoittavat samaa asiaa ryhmitellään ja yhdistetään luokaksi. Luokka nimetään luokan sisältöä kuvaavalla käsitteellä. Luokitteluyksikkönä voi olla esimerkiksi ilmiön käsitys, piirre tai ominaisuus. Abstrahoinnissa erotetaan tutkimuksen kannalta olennainen tieto ja muodostetaan teoreettisia käsitteitä valikoidun tiedon perusteella. Klusterionnin nähdään jo olevan osa abstrahointiprosessia. Abstrahoinnissa teoreettisiin käsitteisiin ja johtopäätöksiin edetään alkuperäisinformaation käyttämistä kielellisistä ilmaisuista. Abstrahointia jatketaan yhdistelemällä luokkia. Tätä jatketaan niin kauan kuin sen aineiston sisällön näkökulmasta on mahdollista. (Alasuutari 2001,110-114.)

Tutkimukseen osallistuneet päiväkodit sijaitsevat Lapissa, Pohjanmaalla, Savossa sekä Pirkanmaalla. Tästä huolimatta vastauksia ei voi yleistää koko Suomen kattaviksi. Tutkimuksen perusteella ei voi yleistää kuinka paljon Suomessa hyödynnetään musiikkia päiväkodeissa. Kyselyyn osallistui kuitenkin vain kaksi kuntaa ja kaksi kaupunkia. Koko Suomea koskevan kyselyn kohderyhmä täytyisi olla paljon laajempi ja kattavampi.

Tutkimuksen reliabiliteetilla eli tutkimuksen luotettavuudella tarkoitetaan tutkimuksen kykyä antaa ei-sattumavaraisia tuloksia. Mitä vähemmän sattuma on vaikuttanut tuloksiin, niin sitä suurempi on reliabiliteetti. (Valli 2001, 92.) Luotettavuuden ensimmäinen edellytys on, että tutkimus on tehty tieteelliselle tutkimukselle asetettujen kriteerien mukaan. Luotettavuutta tai hyvyttä voidaan kuvata kahdella käsitteellä: Validiteetti ja reliabiliteetti. Yhdessä nämä muodostavat mittarin kokonaisluotettavuuden. Validiteetissa kuvataan sitä missä määrin on onnistuttu mittaamaan juuri sitä mitä oli tarkoituskin mitata. Kysely- ja haastattelututkimuksissa siihen ensisijaisesti vaikuttaa se, miten onnistuneita kysymykset ovat. Eli voidaanko niiden kysymysten avulla saada ratkaisu tutkimusongelmaan. (Heikkilä 1999, 177-178.)

Kysely sisälsi 9 monivalintakysymystä ja 3 avointa kysymystä. Kyselyn painottuessa monivalintakysymyksiin on tutkimustulokset luotettavimpia mitä ne olisi painottuessa avoimiin kysymyksiin. Avoimissa kysymyksissä vaikuttaa vastaajan oma tulkinta kysymyksestä, sekä miten vastaajan vastaus tulkitaan. Monivalintakysymyksissä luotettavuutta lisää myös se, että kyllä ja ei vastauksien lisäksi oli mahdollista valita muu, mikä? -kohta. Näin vastaukset eivät rajoittuneet vain kyllä tai ei vastauksiin, sekä vaihtoehto vastauksista löytyi helpommin päiväkotia koskeva vastaus.

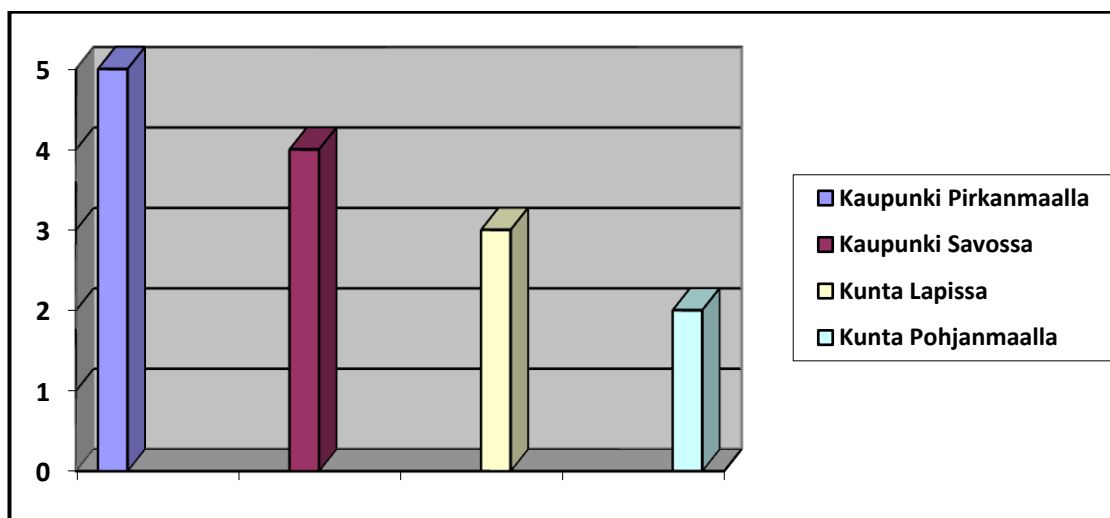
Kyselyn tulokset ovat luotettavia sillä hetkellä kun kysely on tehty. Vuoden päästä tutkimusta tehdessä vastaukset voivat kuitenkin olla erilaiset, jos esimerkiksi jokin päiväkoti onkin lisännyt tai joutunut vähentämään musiikillista painotustaan. Tutkimuksesta toivotaan päiväkotien saavan sen hetkiset tulokset. Niiden perusteella he voivat miettiä ovatko he tyytyväisiä sen hetkiseen tilanteeseen vai olisiko musiikkia tarpeellista lisätä.

7 TUTKIMUSTULOKSET

Tässä luvussa käydään päiväkotien vastaukset lävitse kysymys kerrallaan. Tarvittaessa apuna myös on käytetty taulukoita vastauksien paremmin hahmottamiseen.

7.1 Taustatietoa vastanneista päiväkodeista

Vastauksia tuli 14 päiväkodin osalta, juuri se määrä mitä odotettiin. Kaupungeista yhteensä saatiin yhdeksän päiväkodin tiedot ja kunnista viiden päiväkodin tiedot. Kyselyn täytti yhteensä 12 päiväkodin johtajaa (ks. kuvio1). Näistä päiväkodin johtajista 11 oli naisia ja 1 oli mies. Päiväkotien koko vaihteli kaupunkien ja kunnan välillä. Lapsiryhmiä päiväkodeissa oli 2-7, päiväkodin suuruudesta riippuen. Lapsiryhmien ikähaarukat vaihtelivat 0-7-vuotiaiden välillä.

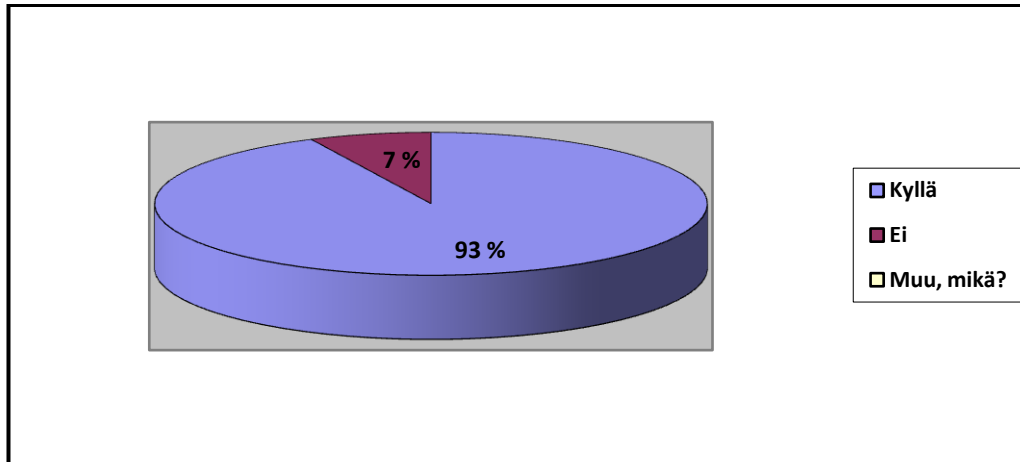

Kuvio 1. Vastanneiden päiväkotien määrä.

7.2 Koko päiväkotia koskevat kysymykset

Seuraavaksi käsitellään koko päiväkotia koskevat kysymykset. Kysymykset olivat monivalintakysymyksiä ja ne käsitellään kysymys kerrallaan. Monivalintakysymyksen vastausvaihtoehtoina oli kyllä, ei ja muu, mikä?

7.2.1 ”Kuuleeko päiväkodissanne musiikkia päivittäin?”

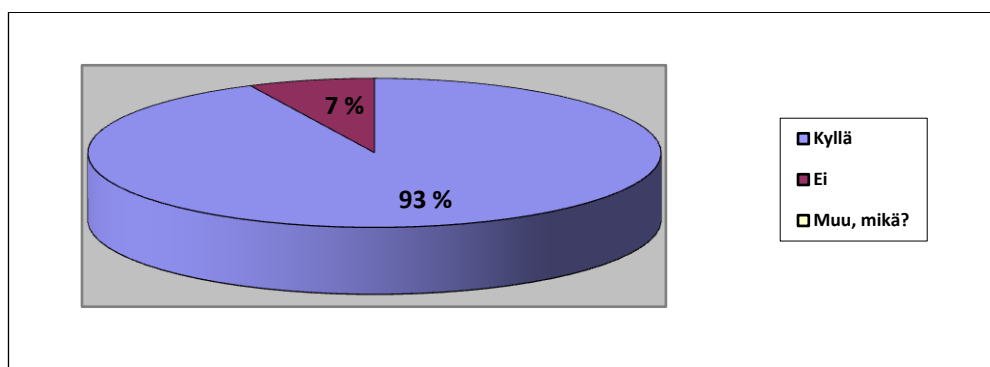

Kuvio 2. ”Kuuleeko päiväkodissanne musiikkia päivittäin?”

Ensimmäisenä monivalintakysymyksenä oli ”Kuuleeko päiväkodissanne musiikkia päivittäin?” Päiväkodeista 93 % (13 kpl) vastasi kyllä, 7 % (1 kpl) vastasi ei ja 0 % (0 kpl) vastasi muu, mikä? -kohtaan (ks. kuvio 2). Pirkanmaalla, Savossa ja Lapissa sijaitsevien kaupunkien/ kunnan kaikki päiväkodit vastasivat kysymykseen kyllä. Pohjanmaalla sijaitsevan kunnan päiväkodit erosivat vastauksista sillä, että 1 kpl vastasi ei ja 1 kpl vastasi kyllä.

Vastauksien perusteella voi todeta, että musiikille löytyy roolinsa päiväkodeissa. Niin kuin teoriassakin sanotaan Suomen varhaiskasvatus perustuu Lapsen oikeuksien julistukseen. Julistuksessa sopimusvaltiot tunnustavat lapsen oikeuden lepoon ja vapaa-aikaan, hänen ikänsä mukaiseen leikkimiseen ja virkistystoimintaan sekä vapaaseen osallistumiseen kulttuurielämään ja taiteisiin. Päiväkoti on myös kulttuurinen kokemus, ei vain hoitoa ja kasvatusta. (ks. 3.1)

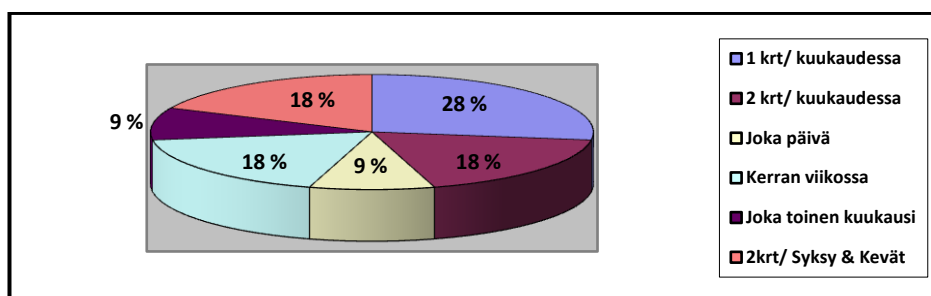
7.2.2 ”Onko koko päiväkodillanne jokin yhteinen musiikkihetki tietyn väliajoin?”

Kuvio 3. Koko päiväkodin yhteiset musiikkihetket

Toisena monivalintakysymyksenä oli, ”Onko koko päiväkodillanne jokin yhteinen musiikkihetki tietyn väliajoin?”. Päiväkodeista 93 % (13 kpl) vastasi kyllä, 7 % (1 kpl) vastasi ei ja 0 % (0 kpl) vastasi muu, mikä? -kohtaan (ks. kuvio 3). Pirkanmaalla, Pohjanmaalla ja Lapissa sijaitsevien kaupungin/ kuntien kaikki päiväkodit vastasivat kysymykseen kyllä. Savossa sijaitsevan kunnan päiväkodit erosivat vastauksista sillä, että 1kpl vastasi ei ja 3 kpl vastasi kyllä.

Myöntävästi vastanneet päiväkodit myös kertoivat kuinka usein he yhteisiä koko päiväkodin musiikkihetkiä pitävät. Päiväkodeista 28 % (3 kpl) kertoi pitävänsä yhteisen musiikkihetken kerran kuukaudessa, 18 % (2 kpl) kertoi pitävänsä kaksi kertaa kuukaudessa, 18 % (2 kpl) kertoi pitävänsä kerran viikossa, 9 % (1 kpl) kertoi pitävänsä joka päivä ja 9 % (1 kpl) kertoi pitävänsä joka toinen kuukausi. Vastauksissa oli myös 18 % (2 kpl), jotka kertoivat pitävänsä yhteisiä musiikkihetkiä muutaman kerran syksyisin ja keväisin, esimerkiksi juhlien kautta (ks. kuvio 4).

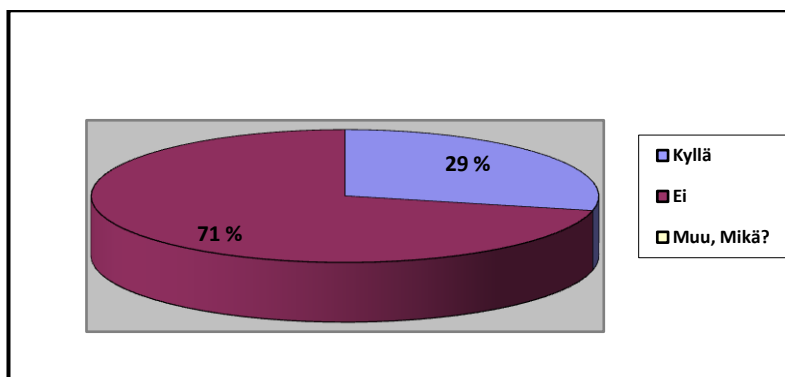
Kuvio 4. Kuinka usein koko päiväkoti pitää yhteisiä musiikkihetkiä

Kunta ja kaupunki kohtaisesti vastaukset erosivat ainakin Lapin ja Pohjanmaan osalta. Pirkanmaalla ja Savolla oli samankaltaisia vastauksia enemmän. Vastauksista voi huomata, että Pirkanmaalla sijaitsevan kaupungin päiväkodeissa yhteisiä musiikkihetkiä pidetään useammin kuin muissa. Taulukossa 1 on kuvattu päiväkotien vastaukset aluekohtaisesti.

	Lapin kunta	Pohjanmaan kunta	Pirkanmaan kaupunki	Savon kaupunki
Päiväkoti 1	2 krt/ kk	1 krt/ viikko	1 krt/ kk	1 krt/ kk
Päiväkoti 2	1 krt/ kk	2 krt/ kk	1 krt/ viikko	2 krt/ Syksy & Kevät
Päiväkoti 3	Joka toinen kuukausi		1 krt/ viikko	2 krt/ Syksy & Kevät
Päiväkoti 4			Joka päivä	Ei ole yhteistä musiikkihetkeä koko päiväkodilla
Päiväkoti 5			Joka päivä	

Taulukko 1. Päiväkotien vastaukset aluekohtaisesti

7.2.3 ”Käykö päiväkodissanne tietyn väliajoin jokin ulkopuolinen taho pitämässä musiikkiin liittyvää toimintaa?”

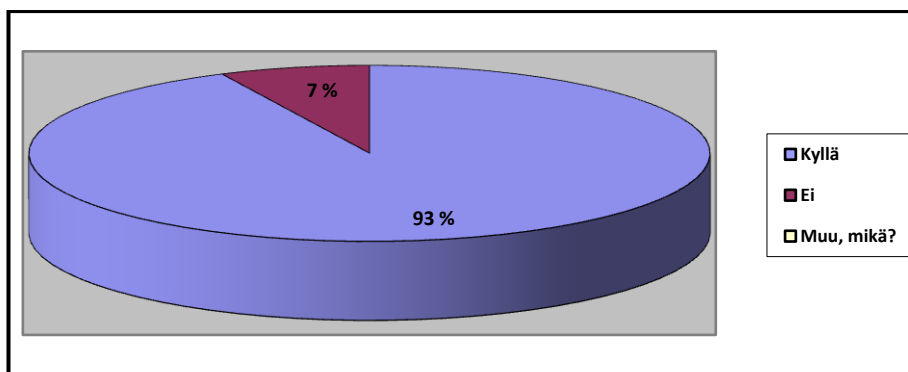

Kuvio 5. Ulkopuolisen tahon pitämät musiikkihetket

Kolmantena monivalintakysymyksenä päiväkodeilta kysyttiin, ”Käykö päiväkodissanne tietyn väliajoin jokin ulkopuolinen taho pitämässä musiikkiin liittyvää toimintaa?” Päiväkodeista 71 % (10kpl) vastasi ei, 29 % (4 kpl) vastasi kyllä ja 0 % (0 kpl) vastasi muu, mikä? -kohtaan (ks. kuvio 5).

Pirkanmaan ja Pohjanmaan alueella sijaitsevien kaupungin ja kunnan päiväkodit vastasivat, että heillä ei käy ulkopuolinen taho pitämässä musiikkihetkiä. Savon alueella sijaitsevan kaupungin päiväkodeista 3 kpl vastasi ei ja 1 kpl vastasi kyllä. Myöntävästi vastannut kertoi heillä käyvän jokin lasten musiikkiyhtye kerran keväällä ja syksyllä. Lapissa sijaitsevan kunnan päiväkodit vastasivat kaikki myöntävästi. Vastauksista selvisi heillä käyvän seurakunnan lapsityön pitämässä musiikkihetkiä.

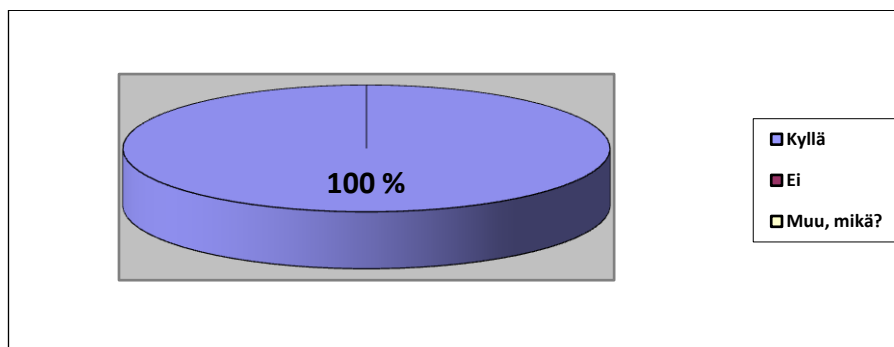
7.2.4 ”Onko lapsilla mahdollisuus tuoda päiväkotiin omaa musiikkiaan?”

Kuvio 6. ”Onko lapsilla mahdollisuus tuoda päiväkotiin omaa musiikkiaan?”

Päiväkodeilta kysyttiin neljäntenä monivalintakysymyksenä, ”Onko lapsilla mahdollisuus tuoda päiväkotiin omaa musiikkiaan?” Päiväkodeista 93 % (13 kpl) vastasi kyllä, 7 % (1 kpl) vastasi ei ja 0 % (0 kpl) vastasi Muu, mikä? -kohtaan (ks. kuvio 6). Savossa, Lapissa ja Pirkanmaalla sijaitsevat kunnat vastasivat kaikki myöntävästi. Pohjanmaalla sijaitsevan kunnan päiväkodeista toinen vastasi kyllä ja toinen vastasi ei. Myöntävästi vastanneissa päiväkodeissa lapsella oli mahdollisuus tuoda omaa musiikkiaan esimerkiksi lelupäivänä, levyraatiin, syntymäpäiville, juhliin tai musiikkihetkiin. Kaksi päiväkotiä vastasi vapaamuotoisimmissa tilanteissa sekä myös pyydättäessä. Yhden päiväkodin käytäntö oli, että lapsilla on mahdollisuus tuoda cd-levyjään lapsiryhmiin.

7.2.5 ”Onko lapsilla mahdollisuus tutustua päiväkodissanne erilaisiin soittimiin?”

Kuvio 7. Lasten mahdollisuus tutustua erilaisiin soittimiin

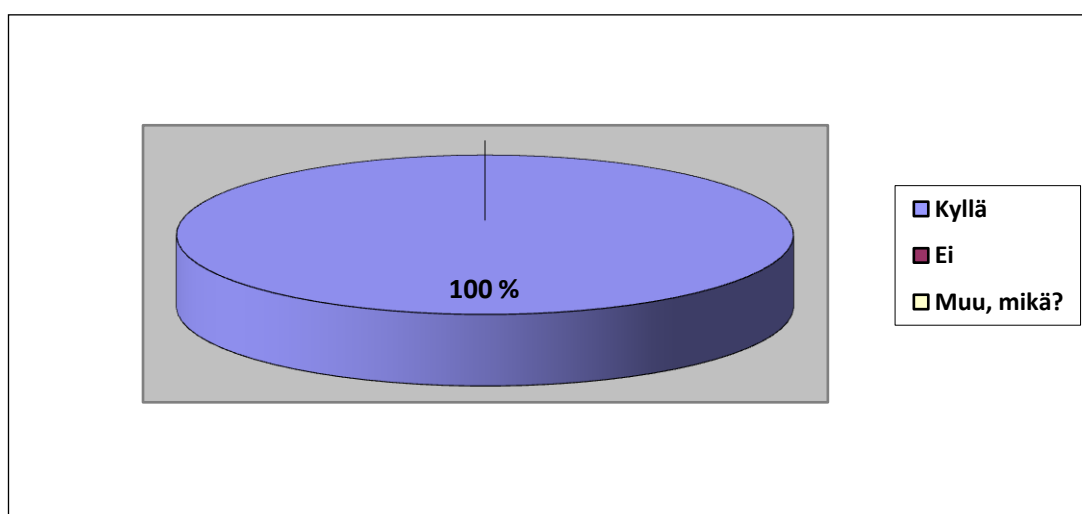
Päiväkodeilta kysyttiin viidentenä monivalintakysymyksenä ”Onko lapsilla mahdollisuus tutustua päiväkodissanne erilaisiin soittimiin?” Tähän kysymykseen kaikki päiväkodit vastasivat kyllä, eli vastausprosentti oli 100. (ks. kuvio 7). Pohjanmaalla ja Savossa sijaitsevien kunnan ja kaupungin päiväkotien kohdalla oli tarkennusta, että lapsilla on mahdollisuus tutustua kaikkiin mahdollisiin soittimiin mitä päiväkodeista normaalistikin löytyy. Savossa sijaitsevan kaupungin päiväkoti vielä tarkensi heiltä löytyvän hyvä musiikkikansio, jossa on kuvia ja ääniä. Päiväkodista tehdään joskus myös retkiä konsertteihin.

Teoriassa myös mainitaan ensiopetuksen ollessa musiikillisesti hyvin varustettu sieltä löytyy säestyssoittimina piano ja kitara sekä lapsille riittävä määrä viisikielisiä kanteleita. Rytmissoittimista on hyvä löytyä soittimia, joissa on erilaisia sointivärejä. (ks. 4.1)

7.3 Lapsiryhmiä koskevat kysymykset

Seuraavaksi käsitellään lapsiryhmiä koskevat vastaukset. Tässäkin kysymykset olivat monivalintakysymyksiä ja ne käsitellään kysymys kerrallaan kaavioita apuna käyttäen.

7.3.1 ”Pidetäänkö lapsiryhmissänne yhteisiä musiikkihetkiä tietyn väliajoin?”

Kuvio 8. Lapsiryhmien yhteiset musiikkihetket

Lapsiryhmiä koskevissa monivalintakysymyksissä kysyttiin ensimmäisenä, ”Pidetäänkö lapsiryhmissänne yhteisiä musiikkihetkiä tietyn väliajoin?”. Lisäkysymyksenä oli myös, että jos pidetään niin keskimäärin kuinka usein? Vastauksia läpikäydessä selvisi jokaisen päiväkodin pitävän lapsiryhmissään yhteisiä musiikkihetkiä, eli vastausprosentti oli siis 100. (ks. kuvio 8). Näin myös kunta ja kaupunkikohtaisia eroja ei ole.

Teoriatiedon mukaan on tärkeää luoda positiivinen tunnelma musiikkituokion onnistuessa. On tärkeää lapsen saada kokea onnistumisen elämyksiä turvallisessa ilmapiirissä. Tiedyt rituaalit ja toimintatavat tuovat lapselle tätä turvallisuutta. Näiden avulla lapsi tietää miten toimia missäkin tilanteessa, mikä taas tuo lapselle mielihyvää ja tyydytystä. (ks. 4.3)

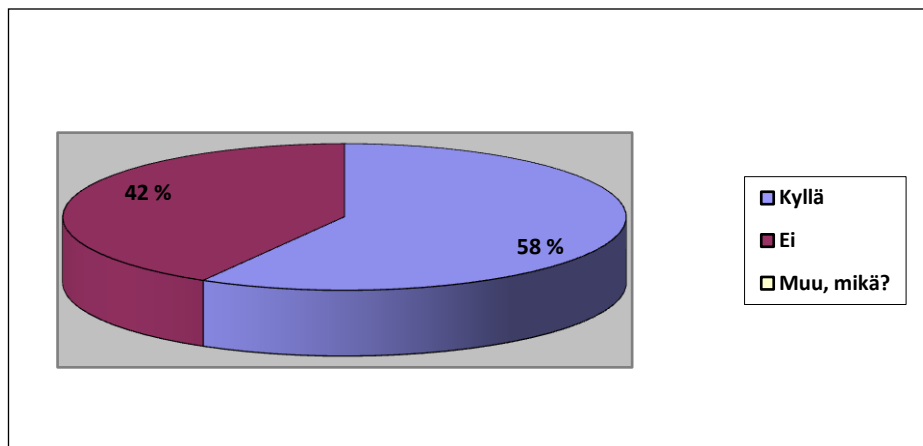
7.3.2 "Keskimäärin kuinka usein yhteisiä musiikkihetkiä pidetään?"

	Kunta Lapissa	Kunta Pohjanma alla	Kaupunki Savossa	Kaupunki Pirkanmaalla
Päiväkoti 1	Päivittäin	Päivittäin	Viikoittain	Viikoittain
Päiväkoti 2	Viikoittain	Viikoittai n	Viikoittain	Viikoittain
Päiväkoti 3			Päivittäin	Viikoittain
Päiväkoti 4			Päivittäin	Viikoittain
Päiväkoti 5				Päivittäin

Taulukko 2. Musiikkihetkien määrä kaupunki ja kuntakohtaisesti.

Lisäkysymyksen vastauksia käydessä selvisi, että Pirkanmaalla sijaitsevan kaupungin päiväkodeista kolme pitää tuokioita viikoittain ja yksi päivittäin. Savossa sijaitsevan kaupungin päiväkodeista kaksi vastasi päivittäin ja kaksi vastasi viikoittain. Pohjanmaalla sijaitsevat päiväkodit vastasivat toinen päivittäin ja toinen viikoittain. Lapin alueella olevista päiväkodeista yksi vastasi päivittäin, yksi vastasi viikoittain sekä yksi vastasi useamman kerran viikossa. Vastaukset vaihtelivat paikkakunnittain keskenään, eikä myöskään näkynyt suoranaisia paikkakuntakohtaisia linjauksia. Taulukosta voi havaita Pirkanmaalla sijaitsevilla päiväkodeilla olevan enemmän samankaltaisia vastauksia (ks. taulukko 2).

7.3.3 "Vaihteleeko musiikin painotus lapsiryhmiemme välillä?"

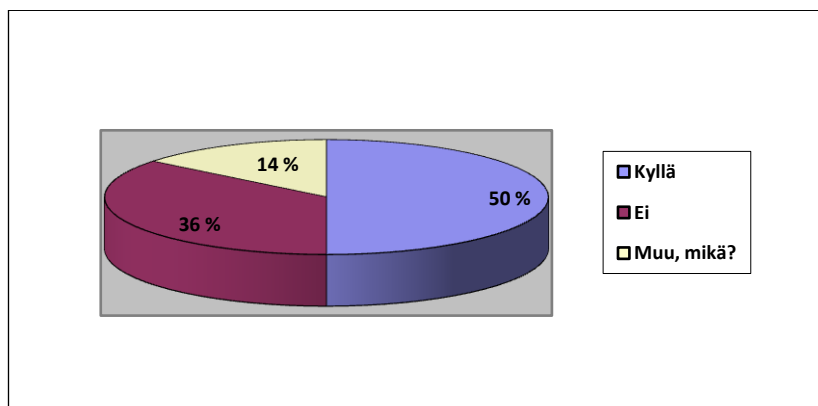

Kuvio 9. Musiikin painotus lapsiryhmissä

Toinen lapsiryhmiin liittyvä monivalintakysymys oli "Vaihteleeko musiikin painotus lapsiryhmiemme välillä?" Tähän kysymykseen 58 % (7 kpl) vastasi kyllä, 42 % (5 kpl) vastasi ei ja 0 % (0 kpl) vastasi muu, mikä? -kohtaan (ks. kuvio 9). Pirkanmaalla sijaitsevan kaupungin päiväkodit vastasivat kaikki myöntävästi painotuksen vaihteluun. Heiltä kaksi päiväkotia tarkensi 3-5-vuotiaille olevan haastavampaa toimintaa, sekä toisessa päiväkodissa jossain ryhmissä on enemmän perinnelauluja -ja leikkejä ja jossain ryhmissä on enemmän käytössä Aija Leinosen materiaalia. Lapin alueella sijaitsevista päiväkodeista 2 kpl vastasi ei ja 1 kpl vastasi kyllä. Pohjanmaan alueella sijaitsevista päiväkodeista toinen vastasi ei ja toinen vastasi kyllä. Savon alueella sijaitsevista päiväkodeista vastaukset menevät puoliksi, eli 2 kpl vastasi ei ja 2 kpl vastasi kyllä.

Teoriassakin viitataan, että musiikkituokion suunnittelun perusteissa on hyvä ottaa huomioon, että kenelle opetetaan. Yleisen kehitystason ja ikäryhmän perusteella määritellään lapsen toimintaedellytykset ja musiikillinen valmiustaso. (ks. 4.3)

7.3.4 "Onko lapsiryhmissänne jokin tietty henkilö (henkilökunnan jäsen), joka ottaa tietoisesti vastuun musiikkiin liittyvistä hetkistä?"

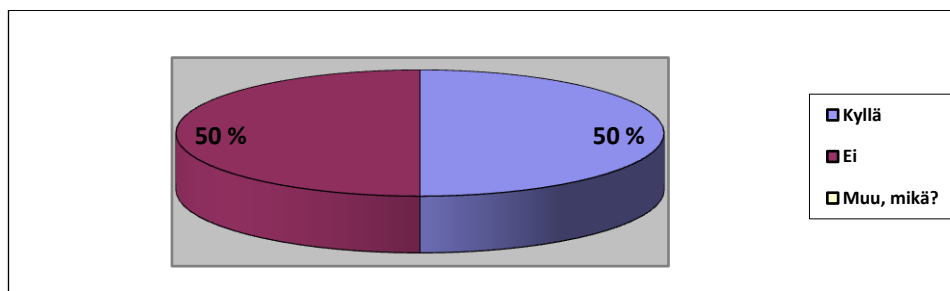

Kuvio 10. Vastuuhenkilö musiikillisissa hetkissä lapsiryhmissä.

Kolmas lapsiryhmiin liittyvä monivalintakysymys oli "Onko lapsiryhmissänne jokin tietty henkilö (henkilökunnan jäsen), joka ottaa tietoisesti vastuun musiikkiin liittyvistä hetkistä?". Päiväkodeista 50 % (7 kpl) vastasi kyllä, 36 % (5 kpl) vastasi ei ja 14 % (2 kpl) vastasi muu, mikä? -kohtaan (ks. kuvio 10). Lapin alueella sijaitsevan kunnan päiväkodeista 1 kpl vastasi kyllä, 1 kpl vastasi ei ja 1 kpl vastasi muu, mikä? Pohjanmaan alueen päiväkodeista 1 kpl vastasi kyllä, 1 kpl vastasi ei ja 0 kpl vastasi muu, mikä? Savossa sijaitsevan kaupungin päiväkodeista kaikki vastasivat kyllä. Pirkanmaan alueen päiväkodeista 2 kpl vastasi kyllä, 2 kpl vastasi ei ja 1 kpl vastasi muu, mikä? Vastatessa muu, mikä? -kohtaan Pirkanmaan alueen päiväkotit kertoivat heillä olevan vastuuhenkilö joissain ryhmissä, esimerkiksi esiopetusryhmissä. Lapin alueen päiväkotit kertoivat heillä vastuuhenkilön riippuvan ryhmän aikuisista.

Teoriassa mainitaan, että kun musiikkitoimintaa tehdessä asettaa etukäteen tavoitteet, niin se antaa toiminnalle suunnan ja motivoivat sen toteuttajaa. Aikaa myöten jokainen löytää oman tapansa työn suunnitteluun sekä toteutukseen. Musiikkikasvatusta voi myös spontaanistikin liittää eri tilanteisiin. (ks. 4.2)

7.3.5 "Onko joitain tiettyjä perinteisiä musiikkileikkejä, jotka päiväkodissanne opetetaan aina uudelle lapsiryhmälle?"

Kuvio 11. Perinteiset musiikkileikit päiväkodeissa.

Viimeisenä monivalintakysymyksenä kysyttiin päiväkodeilta "Onko joitain tiettyjä perinteisiä musiikkileikkejä, jotka päiväkodissanne opetetaan aina uudelle lapsiryhmälle?". Päiväkodeista 50 % (7 kpl) vastasi kyllä, 50 % (7 kpl) vastasi ei 0 % (0 kpl) vastasi muu, mikä? -kohtaan (ks. kuvio 11). Pohjanmaan alueella sijaitsevan kunnan päiväkodeista 1 kpl vastasi kyllä, 1 kpl vastasi ei ja 0 kpl vastasi muu, mikä? Lapin alueella sijaitsevan kunnan päiväkodeista 2 kpl vastasi kyllä ja 1kpl vastasi ei. Savossa sijaitsevan kaupungin päiväkodeista 2 kpl vastasi kyllä ja 2 kpl vastasi ei. Pirkanmaalla sijaitsevan kaupungin päiväkodeista vastasi 3 kpl vastasi kyllä ja 2 kpl vastasi ei.

Päiväkodit mainitsivat vastauksissaan perinneleikeiksi, esimerkiksi piiri pieni pyörii, kolme pukkia, soittorasia, posteljooni, onnittelulaulut, kehontunnistuselämykset, sormileikit, tonttuleikit, Faaraon kissa, tervehdyslaulut ja leipuri hiiva. Yksi päiväkodeista kertoi myös käyttävän Aija Leinosen materiaalia. Savossa sijaitsevan kaupungin yksi päiväkodeista vastasi, että heillä sovitaan aina varhaiskasvatussuunnitelmassa mikä perinne leikki tai laulu lapsille opetetaan.

7.4 Avoimet kysymykset

Avoimia kysymyksiä kyselylomakkeella oli kolme. Avoimien kysymysten avulla saatiin tietoa siitä pitävätkö päiväkodit musiikkia tärkeänä osana varhaiskasvatuksessa sekä painottavatko päiväkodit musiikkiin erityisesti. Avoimilla kysymyksillä kartoitettiin myös sitä käyttävätkö päiväkodit musiikkia hyväkseen joissain tietyissä tilanteissa, esimerkiksi oppimistilanteissa, rauhoittumistilanteissa yms. Kysymysten avulla saatiin tietoa myös siitä miten tai missä tilanteissa päiväkodit voisi parhaiten hyödyntää musiikkia.

7.4.1 Musiikin tärkeys ja painotus varhaiskasvatuksessa

Ensimmäisessä avoimessa kysymyksessä kartoitettiin pidetäänkö päiväkodissa musiikkia tärkeänä osana varhaiskasvatuksessa. Vastauksista selvisi, että päiväkodeista 100 % (14 kpl) pitää musiikkia tärkeänä osana. Vastauksia läpi käydessä eniten päiväkodit mainitsivat musiikin liittyvän heidän päivittäiseen toimintaan. Vastauksissa myös ilmeni, että jos musiikki ei ollut päivittäistä niin ainakin se oli yksi osa varhaiskasvatusta. Musiikki nähtiin myös hyvänä lapsen oppimiselle ja tärkeänä kielenkehitykselle. Taulukossa 3 käsitellään vastauksien määrä teemoittain.

Musiikki liittyy päivittäiseen toimintaan	6
Musiikki oppimisen välineenä	2
Musiikki tärkeänä osana kielenkehitystä	1
Musiikki on yksi osa varhaiskasvatusta	3

Taulukko 3. Nähdäänkö musiikki tärkeänä osana varhaiskasvatusta, vastauksia teemoittain.

Päiväkodeilta kysyttäessä painotetaanko heidän päiväkodissa musiikkiin erityisesti, niin 43 % (6 kpl) vastasi ei, 21 % (3 kpl) vastasi kyllä ja 36 % (5 kpl) eivät vastanneet kysymykseen. Lapissa sijaitsevan kunnan päiväkodeista 1 kpl vastasi, että musiikkiin painotetaan ja 2 kpl eivät vastanneet kysymykseen. Pohjanmaalla sijaitsevan kunnan päiväkodeista 1 kpl vastasi ei painoteta ja 1 kpl jätti vastaamatta kysymykseen. Savossa sijaitsevan kaupungin päiväkodeista 3 kpl vastasi ei painoteta ja 1 kpl jätti vastaamatta. Pirkanmaalla sijaitsevan kaupungin päiväkodeista 2 kpl vastasi painottavansa ja 1 kpl ei painottavansa. Pirkanmaan kaupungin päiväkodeista 2 kpl jätti vastaamatta kysymykseen.

Niin kuin teoriassakin mainitaan varhaisiän musiikkikasvatuksen tavoitteena on tarjota lapselle musiikillisia elämyksiä, valmiuksia ja taitoja. Lisäksi tavoitteena on antaa virikkeitä jatkuvan musiikkiharrastuksen syntymiseen. Varhaisiän musiikkikasvatus tukee lapsen luovuuden ja itseilmaisun kehittymistä. Tavoitteena on myös lapsen kaikkien kehitysalueiden, niin emotionaalisen, sosiaalisen, kognitiivisen kuin motorisenkin kehityksen tukeminen. (ks. 4)

7.4.2 Musiikin hyväksi käyttäminen tietyissä tilanteissa

Toisessa avoimessa kysymyksessä kartoitettiin käyttäkö päiväkotit musiikkia hyväkseen joissain tietyissä tilanteissa, esimerkiksi oppimistilanteissa, rauhoittumistilanteissa yms. Päiväkodeista 93 % (13 kpl) vastasi kyllä ja 7 % (1 kpl) vastasi ei. Pirkanmaalla, Savossa ja Lapissa sijaitsevat päiväkodit vastasivat kaikki kyllä. Pohjanmaalla sijaitsevan kunnan toinen päiväkodeista vastasi kyllä ja toinen ei.

Vastauksia läpi käydessä päiväkodit hyödyntävät musiikkia eniten lepohetkellä ja oppimistilanteissa. Vastauksissa mainittiin myös kokoontumis- ja siirtymistilanteet, rauhoittumistilanteet, odottelutilanteet, leikki ja muu toiminta, Sosiaalisten suhteiden tukemisessa ja rentoutuksessa. Seuraavalla sivulla taulukossa 4 on käsitelty ilmaisujen määrä teemoittain.

Lepohetki	8
Oppimistilanteet	5
Kokoontumis -ja siirtymätilanteet	4
Rauhoittumistilanteet	2
Odottelutilanteet	2
Leikki ja muu toiminta	3
Sosiaalisten suhteiden tukemisessa	1

Taulukko 4. Musiikin hyväksi käyttäminen tietyissä tilanteissa

Pohjanmaalla sijaitsevan kunnan päiväkodeista toinen vastasi, että ei käytä musiikkia tietyissä tilanteissa hyväkseen, mutta toteaa sen olevan mahdollista ryhmästä riippuen. Toinen päiväkodeista taas kertoi käyttävänsä musiikkia hyväkseen lepothetkellä. Lapissa sijaitsevan kunnan päiväkodeista kaikki vastasivat käyttävänsä musiikkia hyödykseen lepothetkillä, rauhoittumistilanteissa, rentoutumistilanteissa ja leikeissä ja muussa toiminnassa. Savossa sijaitsevan kaupungin päiväkodit käyttävät myös musiikkia hyödykseen lepothetkellä, kokoontumis- ja siirtymistilanteissa ja oppimistilanteissa. Pirkanmaalla sijaitsevan kaupungin päiväkodit käyttävät hyödykseen musiikkia lepothetkissä, oppimistilanteissa, rauhoittumistilanteissa, odottelutilanteissa ja kokoontumis- ja siirtymistilanteissa.

7.4.3 Miten tai missä tilanteissa päiväkodit voisivat hyödyntää musiikkia parhaiten?

Kolmannessa eli viimeisessä avoimessa kysymyksessä kartoitettiin sitä missä tilanteissa heidän mielestä päiväkodit voisivat parhaiten hyödyntää musiikkia. Eniten vastauksissa tuli esille, että ihan missä tilanteessa vaan päivittäin. Musiikin käyttämisen ei aina tarvitse olla suunniteltua vaan sitä voi käyttää ex-tempore, vaikka lasten pukemistilanteissa. Toinen vahvasti esille tullut teema oli opetustilanteet, esimerkiksi matemaattisten taitojen harjoittaminen ja puheen oppiminen. Seuraavina teemoina esille nousi tunteiden käsittely ja siirtymis- ja ryhmäytymistilanteet. Vastauksissa mainittiin myös itse ilmaisussa, lepohtokella, rentoutumisessa, motoristen taitojen kehittämisessä ja sosiaalisissa taidoissa. Alhaalla on taulukko 5 josta ilmenee eniten esille tuodut teemat ja kuinka moni päiväkotiteeman toi esille.

Ex-tempore päivittäisissä tilanteissa	5
Opetustilanteissa	5
Siirtymis -ja ryhmäytymistilanteissa	3
Tunteiden käsittely	3

Taulukko 5. Missä tilanteissa päiväkodit voisivat eniten hyödyntää musiikkia.

Alhaalle on listattuna päiväkotien ilmaisuja miten tai missä päiväkodit voisivat parhaiten musiikkia hyödyntää.

"Kaikessa, musiikki ja vaikka laulaminen rauhoittavat paitsi lasta niin myös aikuista"

"Enemmän vielä ihan ex-tempore"

"Tärkeää on, että lapset saavat monipuolisia musiikillisia kokemuksia"

"Johtajana esimerkiksi laulan lapsille pitkin päivää arjen tilanteissa"

"Musiikki sopii kaikkiin tilanteisiin"

"Ilo, suru, ikävä, riemu, pienimmät ja isommatkin lapset saadaan helposti rauhoittumaan" sopivan musiikin, laulun, laululeikin avulla"

"Aikuiset monesti jättävät musiikin pois jos eivät osaa laulaa, mutta sitähan voi käyttää hyväksi muutenkin"

"70- ja 80- luvulla musiikkikasvatusta oli enemmän ja toivon, että sen merkitys ymmärrettäisiin tänäkin päivänä "

"Erityisen huolissani olen lasten laulutaidoista"

"Lapsethan kuuntelevat paljon musiikkia, mutta onko se aina lasten musiikkia? Lastenlaulujen monipuolista käyttöä pitäisi lisätä päiväkodeissa"

Teoriassakin mainitaan, että päiväkodissa lapsi saattaa kohdata monia turhautumistilanteita, esimerkiksi päiväkodin odotustilanteissa musiikki voi toimia helpottavana tekijänä ja keinona. Tällöin lapsen huomio saadaan muualle ei-toivotusta toiminnasta sekä saadaan lapsi mukaan yhteistyöhön. (ks. 4.1)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET

Tutkimuksen tarkoituksena oli lähteä tutkimaan kuinka paljon musiikkia painotetaan Suomen eri päiväkodeissa. Tutkimuskohteeksi on valittu 2 kuntaa ja 2 kaupunkia. Kunnat sijaitsevat Pohjanmaalla ja Lapissa. Kaupungit taas sijaitsevat Savossa ja Pirkanmaalla. Tutkimuskohteet valittiin ympäri Suomea, joten havaittavissa on myös alueellisia eroja. Tarkoituksena oli myös selvittää miten päiväkodit hyödyntävät musiikkia ja pitävätkö he musiikkia tärkeänä osana lapsen kasvussa. Tutkimuksen myötä tarkoituksena oli myös, että päiväkodit voisivat saada uusia ideoita musiikin käyttöön sekä miettiä omaa musiikkipainotustaan päiväkodissa.

Kysely lähetettiin eri paikkakunnan päiväkodeille, joista kyselyyn vastasi päiväkodinjohtaja. Kunnista kyselyyn vastattiin 5 päiväkodin osalta ja kaupunkien 9 päiväkodin osalta. Yhteensä vastauksia tuli 14 päiväkodin osalta, eli juuri se määrä mitä odotettiin.

Monivalintakysymyksissä vastaajia pyydettiin määrittelemään musiikin painotusta niin koko päiväkodin osalta kuin lapsiryhmien osalta. Vastauksissa tuli esille, että musiikkia esiintyy jokaisessa päiväkodissa, mutta vain eri muodossa. Yhteisiä musiikkihetkiä pidettiin enimmäkseen lapsiryhmissä, mutta myös joidenkin kohdalla koko päiväkodilla oli tietyn väliajoin musiikillinen hetki. Tuloksissa tuli esille, että koko päiväkodin yhteisiä musiikkihetkiä useimmin pidettiin Pirkanmaalla sijaitsevassa kaupungissa. Ulkopuoliseen tahoon harva päiväkotiturvautui, mutta oli muutama, jotka käyttivät hyväkseen seurakunnan lapsityötä ja lastenmusiikki yhtyeitä. Vastauksista tuli ilmi Lapissa sijaitsevan kunnan kaikkien päiväkotien käyttävän hyväkseen ulkopuolista tahoja. Muissa kunnissa ei käynyt ulkopuolinen taho, lukuun ottamatta Savon kaupungin neljästä päiväkodista yhtä. Soittimiin tutustumiseen oli lapsilla mahdollisuus jokaisessa päiväkodissa ja myös oman musiikin tuominen erilaisissa tilanteissa oli mahdollista yhtä päiväkotia lukuun ottamatta. Kysyttäessä musiikin painotuksen vaihtelua lapsiryhmissä, niin

vastaukset jakautuivat aika hyvin puoliksi. Puolet myönsivät vaihtelua tapahtuvan ja puolet sanoivat painotuksen olevan sama. Paikkakuntaakohtaisesti Pirkanmaalla sijaitseva kaupunki oli ainut, jossa vaihtelua tapahtui kaikissa päiväkodeissa. Suurin osa päiväkodeista vastasi heillä olevan jokin tietty henkilö joka ottaa vastuun musiikkiin liittyvistä hetkistä. Vastauksissa tuli myös ilmi vastuuhenkilön vaihtelevan aina lapsiryhmän mukaan, sekä sen mukaan kuka sen hetkisistä aikuisista tuntee musiikin omakseen. Vastauksista kuitenkin ilmeni, että Savossa sijaitsevan kaupungin jokaisessa päiväkodissa oli henkilö, joka otti vastuun musiikillisesta hetkestä. Kysyttäessä oliko päiväkodeilla jokin tietty perinnelaulu jonka he aina lapsille opettavat, niin vastaukset jakautuivat puoliksi. Perinnelaulut vaihtelivat joissain päiväkodeissa ryhmittäin ja jonkun päiväkodin kohdalla sovittiin varhaiskasvatussuunnitelmassa mikä perinnelaulu tai leikki opetetaan.

Avoimissa kysymyksissä vastaajia pyydettiin määrittelemään pitävätkö he musiikkia tärkeänä osana lapsen kasvussa ja painotetaanko siihen päiväkodissa erityisesti. Vastaajia pyydettiin myös kertomaan miten tai minkälaisissa tilanteissa he hyödyntävät musiikkia ja missä tilanteissa päiväkodit voisivat parhaiten musiikkia hyödyntää. Vastauksista tuli ilmi, että kaikki pitivät musiikki tärkeänä osana vaikka eivät siihen pakosti erityisesti painottaneetkaan. Monet päiväkodit korostivat myös sen olevan osa jokapäiväistä toimintaa. Eniten päiväkodit hyödynsivät musiikkia lepohetkillä ja oppimistilanteissa. Suurimmaksi osaksi päiväkodit olivat myös sitä mieltä, että oppimistilanteissa musiikkia voisi käyttää parhaiten hyödyksi. Esille vahvasti nousi myös se, että musiikkia voi käyttää hyödykseen kaikessa päivittäisessä toiminnassa.

Kaupunkien ja kuntien välillä ei eroja paljon ollut, mutta jonkun verran kuitenkin. Paikkakuntien vastaukset jakautuivat aika hyvin puoliksi, joten mikään tietty paikkakunta ei noussut esiin tietyllä linjallaan. Myös tiettyä suoraa linjaa ei voinut paikkakunnalla olevien päiväkotien kesken huomata, vaan asioiden painotukset vaihtelivat päiväkodeittain paikkakunnan sisällä.

9 POHDINTA

Opinnäytetyöni tavoitteet ovat mielestäni toteutuneet hyvin. Aina tietysti matkan varrella tulee ajatuksia, että mitä jos jonkun asian olisikin tehnyt toisin, mutta uskon niitä tulevan aina isompaa työtä tehdessä. Aloitin opinnäytetyöni tekemisen toukokuussa 2012 ajatustyöllä. Mietin aihetta pitkään ja sen löytyessä aloitin teorian keräämisen kesäkuun alussa. Kesän alusta alkoi myös teorian kirjoittaminen. Heinäkuussa laitoin viestiä paikkakuntien varhaiskasvatusjohtajille, että olisiko heidän päiväkodeihin mahdollisuus tehdä kysely. Kyselyjen lähettämisen pystyin aloittamaan elokuun alusta ja viimeiset vastaukset sain syyskuun lopulla, jonka jälkeen pystyin aloittamaan vastauksien analysoimisen kunnolla. Aikatauluni ei pitänyt paikkansa vaan myöhästyin siitä hieman ja välillä tuli kiire, mutta loppujen lopuksi kaikki valmistui ajoissa.

Opinnäytetyön tekeminen oli mielenkiintoista. Varsinkin kun itse sai valita mielekkään aiheen. On tuntunut myös itse saavan paljon tästä prosessista. Varsinkin tulevassa työssä, jos työskentelee lastentarhanopettajana osaa käyttää musiikkia työvälineenä eri tilanteissa sekä painottaa sen käyttöä. Teoriaosuutta tehdessä sai myös hyvää tietoa tulevaisuuteen. Opinnäytetyön edetessä mietin myös, että tutkimuksesta on mahdollisuus tehdä myös laajempi. Ottaa alueilta suuremman määrän paikkakuntia ja niiden päiväkotia mukaan. Myös aluekohtaisia vertailuja voisi silloin enemmän tehdä. Se veisi kuitenkin paljon aikaa ja tarvitsisi myös toisen henkilön avuksi.

Toivon, että työstäni olisi hyötyä myös tutkimukseen osallistuneille päiväkodeille ja muille päiväkodin työntekijöille. Tutkimus saisi ajattelemaan musiikin hyviä vaikutuksia ja painotetaanko sitä tarpeeksi omassa päiväkodissa. Toivon mukaan opinnäytetyön kautta voi myös saada ideoita miten musiikkia voi työssään hyödyntää.

LÄHTEET

Alasuutari, P. 2001. Laadullinen tutkimus. 3. uud.painos. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino Oy.

Aro, J. 2012. Lapset musiikin maailmassa. Viitattu 28.6.2012.
<http://www.vau.fi/Meilla-on-lapsi/kasvu-ja-kehitys/Lapsi-0-1-v/Lapset-musiikin-maailmassa/>

Bojner-Horwitz, E., Bojner, G. 2007. Mielihyvää musiikista. Vantaa. WSOY.

Cervin, E. 2012. Lärarnas nyheter. Barn har rätt till musik. Viitattu 3.10.2012.
<http://www.lararnasnyheter.se/forskolan/2010/01/13/barn-har-ratt-musik>

Heikkilä, T. 1999. Tilastollinen tutkimus. 2 uud.painos. Helsinki. Oy Edita Ab.

Hongisto-Åberg, M., Lindeberg-Piiroinen, A., Mäkinen, L. 1998. Musiikki varhaiskasvatuksessa - HIP HOI; MUSISOI!. 3.painos. Tampere. Tammer-Paino Oy.

Hurjala, E., Turja, L. 2011. Varhaiskasvatuksen käsikirja. Juva. Bookwell Oy.

Jamkids musiikkikoulu. Miten musiikki meihin vaikuttaa? 2012. Viitattu 25.7.2012 <http://www.jamkids.fi/opetus/musiikin+positiiviset+vaikutukset/>

Kananen, J. 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä. Jyväskylän yliopistopaino.

Mccullough, L. 2009. BBC news. Why music in our school matters. Viitattu 3.10.2012. http://news.bbc.co.uk/2/hi/uk_news/education/7869260.stm

Musiikin opetus Suomessa. Varhaisiän musiikkikasvatus. 2007. Viitattu 13.8.2012.
http://www.musiikinopetus.fi/fi/jarjestelma/varhaisian_musiikkikasvatus

Nordström, S., Suomennos Homqvist, A-L., Wuorela, H. 1997. Kaikki musiikista. Porvoo. WSOY-kirjapainoyksikkö.

Nurmilaakso, M., Välimäki, A-L. 2011. Lapsi ja kieli - Kielellinen kehittyminen varhaiskasvatuksessa. Opas 13. Helsinki. Unigrafia Oy - Yliopistopaino.

Raevaara, T. 2011. Suomen kuvalehti. Ihmisen biologia altistaa musikaalisuudelle. Viitattu 13.8.2012. <http://suomenkuvalehti.fi/blogit/tarinoita-tieteesta/ihmisen-biologia-altistaa-musikaalisuudelle>

Ruokonen, I., Rusanen, S., Välimäki, A-L.2009. Taidekasvatus varhaiskasvatuksessa – Iloa, ihmettelyä ja tekemistä. Opas 3, Helsinki. Yliopistopaino Oy.

Valli, R. 2001. Johdatus tilastolliseen tutkimukseen. Jyväskylä. Gummerus kirjapaino Oy

Ydinlehti. Musiikkimaku heijastaa identiteettiä ja elämäntapaa. 2012. Viitattu 22.08.2012 <http://www.ydinlehti.fi/ydinjutut/musiikkimaku-heijastaa-identiteetti%C3%A4-ja-el%C3%A4m%C3%A4ntapaa>

LIITE 1

1(3)

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS OPINNÄYTETYÖTÄ VARTEN

OPISKELIJAN TIEDOT:		
Opinnäytetyön tekijä(t): JOHANNA MÄKINEN	Opiskelijanumero: E 0900440	Koulutusohjelma: SOSIAALIALA
Osoite: MÄKIKAIVONTIE 12-14 F63, 65100 VAASA	Puhelinnumero: 010-556 3934	Sähköposti: johanna-makinen@netti.fi
TUTKIMUKSEN KOHDEORGANISAATION TIEDOT:		
Organisaation nimi ja tulosityksikkö: Laihian kunta / Varhaiskasvatus		
Yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelin:		
Mahdollisen työelämäohjaajan nimi, sähköposti, puhelin:		
OPINNÄYTETYÖN TIEDOT:		
Opinnäytetyön nimi: Musiikki päiväkodissa		
Opinnäytetyötutkimuksen tarkoitus: Saada selville miten päiväkodit hyödyntävät ja käyttävät musiikkia.		
Opinnäytetyön ohjaajan nimi, sähköposti, puhelin: Hans Frantz, hans.frantz@puv.fi, 0503278976		

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

Opinnäytetyön ohjaus ja vastuut

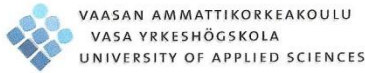
Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Vaasan ammattikorkeakoulun vastuu rajoittuu opinnäytetyön ohjaukseen. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta sopimuksen mukaan. Opiskelija sitoutuu palauttamaan toimeksiantajalle työn aikana käyttöönsä saamansa luottamuksellisen aineiston opinnäytetyön valmistuttua tai kun osapuolet yhdessä sopien toteavat, ettei yhteistyöedellytyksiä työn loppuunsaattamiseksi ole.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
info@puv.fi, www.puv.fi
Y-tunnus 2267669-3

LIITE 1

2(3)

Oikeudet tuloksiin

Tekijänoikeus ja omistusoikeus opinnäytetyön tuloksiin ja muuhun aineistoon kuuluvat opinnäytetyön tekijälle. Toimeksiantaja saa käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin ja niiden hyödyntämiseen. Opinnäytetyön tekijä on velvollinen raportoimaan opinnäytetyön tulokset toimeksiantajalle.

Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus

Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muuta julkisuuslaissa salassa pidettävää tietoa, on opinnäytetyön raportti laadittava siten, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Opinnäytetyön kirjallinen osa voidaan julkaista myös Theseus -tietokannassa Internetissä.

Opinnäytetyön osapuolet (opiskelija, toimeksiantaja, ohjaaja) sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.

Opinnäytetyön kustannukset

Opinnäytetyöstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sopivat toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä keskenään. Pääsääntöisesti Vaasan ammattikorkeakoulu ei vastaa yksittäisen opinnäytetyön kustannusten korvaamisesta.

Päiväys: 22.8.12 Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus: *Jukka Perhe*

Liitteet: **Tutkimussuunnitelma liitteineen**

Tutkimuslupa opinnäytetyötä varten

- Myönnetty anomuksen mukaan
- Hylätty
- Myönnetään seuraavin korjauksin *ehdoin, ks. liite*
- Kohdeorganisaation nimi SAA esiintyä opinnäytetyössä
- Kohdeorganisaation nimi EI SAA esiintyä opinnäytetyössä

Päiväys 4.9.2012

Allekirjoitus *Jukka Perhe*

Nimen selvennys Jukka Perhe

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
info@puv.fi, www.puv.fi
Y-tunnus 2267669-3

LIITE 1

3(3)

VIRANHALTIJAPÄÄTÖS

LAIHIAN KUNTA

Viranhaltija	sivistys-vapaa-ajanjohtaja Jaakko Perttu	Pykälä	175
Päätöspäivä	04.09.2012	Määräpäivä	
Organisaatio	Sivistysosasto	Toimielin	
	Julkinen		
Valmistelija	Jaakko Perttu	Päätöslaji	
Hallintokunta	Sivistysosasto		
Asia	Tutkimuslupa/Johanna Mäkinen		

Päätösteksti

Johanna Mäkinen anoo tutkimuslupaa Laihian kunnan varhaiskasvatuksessa opinnäytetyötä varten. Laihian sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunta on valtuuttanut sivistys- ja vapaa-ajanjohtajan myöntämään tutkimusluvut seuraavin edellytyksin: 1.tutkimuksista ei aiheudu Laihian kunnalle kustannuksia, 2.tutkimuksiin osallistuvien alaikäisten lasten huoltajilta saadaan lupa tutkimukseen osallistumisesta, 3.tutkimusta tehdessä kaikille osapuolille tehdään selväksi, että tutkimuksessa ei kerätä tietoja Laihian kunnan sivistystoimen ja varhaiskasvatuksen toimesta, 4.tutkimusta tehdessä noudatetaan lakeja ja asetuksia henkilötietojen käsittelystä ja 5.tutkimustulos saatetaan Laihian kunnan sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunnan käyttöön.

Päätös	Myönnän tutkimusluvan yllä mainituin ehdoin.
Peruste	Johtosääntö, sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunta 29.8.2012 § 96
Nähtävilläolo	Sivistysosasto 4.9.2012
Muutoksenhaku	Oikaisuvaatimus 14 pv Sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunta
LTK tiedoksi	Sivistys- ja varhaiskasvatuslautakunta
Saaja	Johanna Mäkinen
Tiedoksi	
Tiedoksi sähköpostilla	Maija Kajaala 04.09.2012 Päivi Hakola 04.09.2012
Asiakirjat	
Arkistosarja	
Arkistointi	Pysyvästi
Säilytyspaikka	Sivistysosasto
Säilytysmuoto	Paperi

Allekirjoitus

LIITE 2

1(2)

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS OPINNÄYTETYÖTÄ VARTEN

OPISKELIJAN TIEDOT:		
Opinnäytetyön tekijä(t): JOHANNA MÄKINEN	Opiskelijanumero: E 0500440	Koulutusohjelma: Sos. tied.
Osoite: MÄKILÄINKATU 124 F 63, ESTOU VAASA	Puhelinnumero: 010-5563934	Sähköposti: johanna-makinen@puv.fi
TUTKIMUKSEN KOHDEORGANISAATION TIEDOT:		
Organisaation nimi ja tulosyksikkö: KUOPION KAUPUNKI / VARHAISKASVATUS		
Yhteystenkinön nimi, sähköposti, puhelin: TUULA NUOTIO		
Mahdollisen työelämäohjaajan nimi, sähköposti, puhelin:		
OPINNÄYTETYÖN TIEDOT:		
Opinnäytetyön nimi: MUSIIKKI PÄIVÄKODISSA		
Opinnäytetyötutkimuksen tarkoitus: SAADA SELVILLE MIEN PÄIVÄKODIT HYÖDYNTÄVÄT JA KÄYTTÄVÄT MUSIIKKIA		
Opinnäytetyön ohjaajan nimi, sähköposti, puhelin: HANS FRANTZ, hans.frantz@puv.fi		

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

Opinnäytetyön ohjaus ja vastuut

Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Vaasan ammattikorkeakoulun vastuu rajoittuu opinnäytetyön ohjaukseen. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta sopimuksen mukaan. Opiskelija sitoutuu palauttamaan toimeksiantajalle työn aikana käyttöön saamansa luottamuksellisen aineiston opinnäytetyön valmistuttua tai kun osapuolet yhdessä sopien toteavat, ettei yhteistyöedellytyksiä työn loppuunsaattamiseksi ole.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
info@puv.fi, www.puv.fi
Y-tunnus 2267669-3

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Oikeudet tuloksiin

Tekijänoikeus ja omistusoikeus opinnäytetyön tuloksiin ja muuhun aineistoon kuuluvat opinnäytetyön tekijälle. Toimeksiantaja saa käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin ja niiden hyödyntämiseen. Opinnäytetyön tekijä on velvollinen raportoimaan opinnäytetyön tulokset toimeksiantajalle.

Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus

Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muuta julkisuuslaissa salassa pidettävää tietoa, on opinnäytetyön raportti laadittava siten, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Opinnäytetyön kirjallinen osa voidaan julkaista myös Theseus -tietokannassa Internetissä.

Opinnäytetyön osapuolet (opiskelija, toimeksiantaja, ohjaaja) sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.

Opinnäytetyön kustannukset

Opinnäytetyöstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sopivat toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä keskenään. Pääsääntöisesti Vaasan ammattikorkeakoulu ei vastaa yksittäisen opinnäytetyön kustannusten korvaamisesta.

Päiväys: 27.9.12 Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus: *Juha Aho*

Liitteet: Tutkimussuunnitelma liitteineen

Tutkimuslupa opinnäytetyötä varten

- Myönnetty anomuksen mukaan
 Hylätty
 Myönnetään seuraavin korjauksin

- Kohdeorganisaation nimi SAA esiintyä opinnäytetyössä
 Kohdeorganisaation nimi EI SAA esiintyä opinnäytetyössä

Päiväys

Allekirjoitus

Nimen selvennys

3.9.2012
Pekka Lindell
Pekka Lindell

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
info@puv.fi, www.puv.fi
Y-tunnus 2267669-3

LIITE 3

1(2)

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS OPINNÄYTETYÖTÄ VARTEN

OPISKELIJAN TIEDOT:		
Opinnäytetyön tekijä(t): JOHANNA MÄKINEN	Opiskelijanumero: E 0900440	Koulutusohjelma:
Osoite: MÄKIKAINONTIE 12-14 F 63, 65100 VAASA	Puhelinnumero: 010-5563934	Sähköposti: johanna-makinen@neti.fi
TUTKIMUKSEN KOHDEORGANISAATION TIEDOT:		
Organisaation nimi ja tulosityksikkö: Kittilän kunta / Varhaiskasvatys		
Yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelin:		
Mahdollisen työelämäohjaajan nimi, sähköposti, puhelin:		
OPINNÄYTETYÖN TIEDOT:		
Opinnäytetyön nimi: Musiikki päiväkodissa		
Opinnäytetyötutkimuksen tarkoitus: SAADA SELVILLE MITEN PÄIVÄKODIT HYÖDYNTÄVÄT JA KÄYTTÄVÄT MUSIIKKIA		
Opinnäytetyön ohjaajan nimi, sähköposti, puhelin: HANS FRANTZ; hns.frantz@puv.fi, 050-3238976		

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

Opinnäytetyön ohjaus ja vastuut

Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Vaasan ammattikorkeakoulun vastuu rajoittuu opinnäytetyön ohjaukseen. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta sopimuksen mukaan. Opiskelija sitoutuu palauttamaan toimeksiantajalle työn aikana käyttöön saamansa luottamuksellisen aineiston opinnäytetyön valmistuttua tai kun osapuolet yhdessä sopien toteavat, ettei yhteistyöedellytyksiä työn loppuunsaattamiseksi ole.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
info@puv.fi, www.puv.fi
Y-tunnus 2267669-3

LIITE 3

2(2)

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Oikeudet tuloksiin

Tekijänoikeus ja omistusoikeus opinnäytetyön tuloksiin ja muuhun aineistoon kuuluvat opinnäytetyön tekijälle. Toimeksiantaja saa käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin ja niiden hyödyntämiseen. Opinnäytetyön tekijä on velvollinen raportoimaan opinnäytetyön tulokset toimeksiantajalle.

Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus

Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muuta julkisuuslaissa salassa pidettävää tietoa, on opinnäytetyön raportti laadittava siten, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Opinnäytetyön kirjallinen osa voidaan julkaista myös Theseus -tietokannassa Internetissä.

Opinnäytetyön osapuolet (opiskelija, toimeksiantaja, ohjaaja) sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisemia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.

Opinnäytetyön kustannukset

Opinnäytetyöstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sopivat toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä keskenään. Pääsääntöisesti Vaasan ammattikorkeakoulu ei vastaa yksittäisen opinnäytetyön kustannusten korvaamisesta.

Päiväys: 27.8.12 Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus:

Liitteet: Tutkimussuunnitelma liitteineen

Tutkimuslupa opinnäytetyötä varten

- Myönnetty anomuksen mukaan
 Hylätty
 Myönnetään seuraavin korjauksin

- Kohdeorganisaation nimi SAA esiintyä opinnäytetyössä
 Kohdeorganisaation nimi EI SAA esiintyä opinnäytetyössä

KOHDEORGANISAATIO
= KITILÄN KUNTA

Päiväys

4.9.12

Allekirjoitus

Marketta Toivola

Nimen selvennys

MARKETTA TOIVOLA

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
info@puv.fi, www.puv.fi
Y-tunnus 2267669-3

LIITE 4

1(2)

TUTKIMUSLUPA-ANOMUS OPINNÄYTETYÖTÄ VARTEN

OPISKELIJAN TIEDOT:		
Opinnäytetyön tekijä(t): JOHANNA MÄKINEN	Opiskelijanumero: 20500440	Koulutusohjelma: SOSIAALIAICA
Osoite: MÄKIKÄIVONTIE 12-14 F 03, ES106 VAASA	Puhelinnumero: 040-5563934	Sähköposti: johanna-makinen@puv.fi
TUTKIMUKSEN KOHDEORGANISAATION TIEDOT:		
Organisaation nimi ja tulosityksikkö:		
Yhteyshenkilön nimi, sähköposti, puhelin:		
Mahdollisen työelämäohjaajan nimi, sähköposti, puhelin:		
OPINNÄYTETYÖN TIEDOT:		
Opinnäytetyön nimi: MUSIIKKI PÄIVÄKODISSA		
Opinnäytetyötutkimuksen tarkoitus: SAADA SELVILLE MITEN PÄIVÄKODIT HYÖDYNTÄVÄT JA KÄYTTÄVÄT MUSIIKKIA.		
Opinnäytetyön ohjaajan nimi, sähköposti, puhelin: HANS FRANTZ, hans.frantz@puv.fi		

OPINNÄYTETYÖN SOPIMUSEHDOT

Opinnäytetyön ohjaus ja vastuut

Vastuu opinnäytetyön tekemisestä ja tuloksista on opiskelijalla. Vaasan ammattikorkeakoulun vastuu rajoittuu opinnäytetyön ohjaukseen. Toimeksiantaja sitoutuu antamaan opiskelijan käyttöön kaikki opinnäytetyön tekemisessä tarvittavat tiedot ja aineistot sekä ohjaamaan opinnäytetyötä toimeksiantajaorganisaation näkökulmasta sopimuksen mukaan. Opiskelija sitoutuu palauttamaan toimeksiantajalle työn aikana käyttöönsä saamansa luottamuksellisen aineiston opinnäytetyön valmistuttua tai kun osapuolet yhdessä sopien toteavat, ettei yhteistyöedellytyksiä työn loppuunsaattamiseksi ole.

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
info@puv.fi, www.puv.fi
Y-tunnus 2267669-3

LIITE 4

2(2)

Oikeudet tuloksiin

Tekijänoikeus ja omistusoikeus opinnäytetyön tuloksiin ja muuhun aineistoon kuuluvat opinnäytetyön tekijälle. Toimeksiantaja saa käyttöoikeuden opinnäytetyön tuloksiin ja niiden hyödyntämiseen. Opinnäytetyön tekijä on velvollinen raportoimaan opinnäytetyön tulokset toimeksiantajalle.

Tulosten julkistaminen ja luottamuksellisuus

Opinnäytetyö on kokonaisuudessaan julkinen. Mikäli opinnäytetyö sisältää liikesalaisuuksia tai muuta julkisuuslaissa salassa pidettävää tietoa, on opinnäytetyön raportti laadittava siten, että tietojen luottamuksellisuus säilyy. Opinnäytetyön kirjallinen osa voidaan julkaista myös Theseus -tietokannassa Internetissä.

Opinnäytetyön osapuolet (opiskelija, toimeksiantaja, ohjaaja) sitoutuvat pitämään salassa kaikki opinnäytetyön tekemisessä ja sitä edeltävissä tai sen jälkeisissä neuvotteluissa esiin tulevat luottamukselliset tiedot ja asiakirjat sekä pidättäytymään käyttämästä hyväkseen toisen osapuolen ilmaisemia luottamuksellisia tietoja ilman erillistä lupaa.

Opinnäytetyön kustannukset

Opinnäytetyöstä mahdollisesti aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sopivat toimeksiantaja ja opinnäytetyön tekijä keskenään. Pääsääntöisesti Vaasan ammattikorkeakoulu ei vastaa yksittäisen opinnäytetyön kustannusten korvaamisesta.

Päiväys: 27.8.12 Opinnäytetyön tekijän allekirjoitus: *[Handwritten Signature]*

Litteet: **Tutkimussuunnitelma liitteineen**

Tutkimuslupa opinnäytetyötä varten

- Myönnetty anomuksen mukaan
- Hylätty
- Myönnetään seuraavien korjauksin
opisteli ja ohjaa itse yhdeksän päivän koulun joulukuun.
- Kohdeorganisaation nimi SAA esiintyä opinnäytetyössä
- Kohdeorganisaation nimi EI SAA esiintyä opinnäytetyössä

Päiväys 1.10.2012

Allekirjoitus *[Handwritten Signature]*

Nimen selvenny: _____

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU

Wolffintie 30, 65200 VAASA
Puh. 020 766 3300, faksi (06) 326 3002
info@puv.fi, www.puv.fi
Y-tunnus 2267669-3

LIITE 5

1(4)

Musiikki päiväkodissa

Hei!

Opiskelen Vaasan ammattikorkeakoulussa sosionomiksi ja minulla on nyt menossa opinnäytetyöni tekeminen.

Opinnäytetyöni aiheena on "musiikki päiväkodissa", eli tutkin miten neljän eri kunnan päiväkodit hyödyntävät musiikkia päiväkodeissaan. Toivon opinnäytetyöni kautta myös muiden päiväkotien saavan uusia ajatuksia ja ideoita musiikin käyttämisestä päiväkodeissa.

Toivon, että voisitte vastata alla olevaan kyselyyn, ja näin samalla auttaa minua opinnäytetyöni tekemisessä.

Vastaamiseen menee n. 5-15 minuuttia.

Jos teille tulee jotain kysyttävää opinnäytetyöhöni/kyselyyn liittyen, niin minulle voi laittaa sähköpostia osoitteeseen johanna-makinen@netti.fi

Ystävällisin terveisin, Johanna Mäkinen

Kiitos teille jo etukäteen vastauksistanne!

LIITE 5

2(4)

YLEISTIETOA PÄIVÄKODISTANNE

Päiväkotinne nimi ja osoite:

Koko päiväkodin lapsimäärä?

Koko henkilökunnan määrä?

Kuinka monta lapsiryhmää päiväkodissanne on?

Lapsiryhmien ikähaarukat?

MONIVALINTAKYSYMYKSET KOSKIEN KOKO PÄIVÄKOTIA

Kuuleeko päiväkodissanne musiikkia päivittäin?

Kyllä Ei Muu, mikä? _____

Onko koko päiväkodillanne jokin yhteinen musiikkihetki tietyn väliajoin?

Kyllä Ei Muu, mikä? _____

Käykö päiväkodillanne tietyn väliajoin jokin ulkopuolinen taho pitämässä musiikkiin liittyvää toimintaa?

Kyllä Ei Muu, mikä? _____

Onko lapsilla mahdollisuus tuoda päiväkotiin omaa musiikkiaan?

Kyllä Ei Muu, mikä? _____

LIITE 5

3(4)

Onko lapsilla mahdollisuus tutustua päiväkodissanne erilaisiin soittimiin?

Kyllä Ei Muu, mikä? _____

MONIVALINTAKYSYMYKSET KOSKIEN LAPSIRYHMIÄNNE

Pidetäänkö lapsiryhmissänne yhteisiä musiikkihetkiä tietyn väliajoin?

Kyllä Ei Muu, mikä? _____

Jos vastasitte yllä olevaan kysymykseen "Kyllä", niin keskimäärin kuinka usein yhteisiä musiikkihetkiä pidetään? Esim. päivittäin? Viikoittain? Kuukausittain?

Vaihteleeeko musiikin painotus lapsiryhmiemme välillä?

Kyllä Ei Muu, mikä? _____

Onko lapsiryhmissänne jokin tietty henkilö (henkilökunnan jäsen), joka ottaa tietoisesti vastuun musiikkiin liittyvistä hetkistä?

Kyllä Ei Muu, mikä? _____

Onko joitain tiettyjä perinteisiä musiikkileikkejä, jotka päiväkodissanne opetetaan aina uudelle lapsiryhmälle?

Kyllä Ei Muu, mikä? _____

AVOIMET KYSYMYKSET

Pidetäänkö päiväkodissanne musiikkia tärkeänä osana varhaiskasvatuksessa?

Painotetaanko musiikkiin erityisesti?

LIITE 5

3(4)

Käyttääkö päiväkotinne musiikkia hyväkseen joissain tietyissä tilanteissa, esimerkiksi oppimistilanteissa, rauhoittumistilanteissa yms?

Miten tai missä tilanteissa teidän mielestänne päiväkodit voisi parhaiten hyödyntää musiikkia?

KIITOS AJASTANNE! :)